Ükskuunumer 5 kop.

Kõigi maade töölised, ühinege!

„ЭДАЗИ“ ежедн. орган эстонск. секций Ц. К. Р. К. П. и Сев.-Западн. ::: Бюро Ц. К. Р. К. П. :::
W.K.P.keskk. ja Põhja-Lääne büroo Eesti sekt. häälekandja.
Ленинград, Фонтанка 27. Ametud kella 10—7.
Telefonid: Toimetus — 533-86, trükikoda — 171-41.

Edasi

Kuulutuste ja tellimiste hinnad

Kuulutamine		Tellimine	
esimesel lhk.	3 r. kut.	Linnades	1 tun 1 rbl.
viimasel „	1 „ „		aasta — 11 rbl.
keskmistel „	6 „ „	Maal	1 tuu — 50 kop.
k.-har. asut.	20 k. „		aasta — 5 rbl. 50 kop.

E. Kirjast. Ühisuse liikmetele ja kollekt. tellides 15% odawam.

Nr. 25 (2225) Laupäewal, 31. jaanuaril 1925 8. aastakäik

Söja- ja merewäe rahwakommissar.

(Telefoniteel Moskwast).

S. N. W. Liidu kesktäidesaatwa komitee presiidiumi määrus:

1) Wabastada sm. Leo Dawôdowitsh Trotski S. N. W. Liidu sôja- ja merewäe rahwakommissari kohustest ja

2) Nimetada S. N. W. Liidu sôja- ja merewägede rahwakommissariks sm. Mihail Wassiljewitsh Frunse.

S. N. W. Liidu kesktäidesaatwa komitee esimees **M. Kalinin.**
Sekretäär **A. Jenukidse.**

Mihail Wassiljewitsh Frunse

sündis Dshetôsuiski (end. Semiretihi) oblastis Turkestani wabariigis 1885 aastal, kreisilinnas Pischpekis.

Esialgse hariduse sai sm. Frunse linnakoolis ja pärast Wernõi gümnaasiumis.

1904 a. Peterburi Politehnilisse instituuti astudes, wôttis tema kohe osa rewolutsioonilisest tegewusest, töötades enne ülikõpilaste ja pärast tööliste ringides. Samal aastal astus sm. Frunse W. T. S.-D. parteisse. Samal ajal oli temal ka esimene rewolutsiooniline ristimene; tema wôttis osa nowembrikuu demonstratsioonist ja saadeti selle eest Piiterist wälja.

1905 a. algul töötas sm. Frunse Moskwas, pärast aga Wladimiri kub. (Iwanowo-Wosnessenski tehases). Kui sotsiaaldemokraatide partei kahte fraktsiooni jagunes, astus sm. Frunse algusest pääle enamlaste poole. 1905 aastal wôttis tema Moskwa detsembrikuu ülesastumisest osa.

1907 a. arreteeriti sm. Frunse Schuja linnas ja sattus kauemaks ajaks wangi.

Üldse oli tema sunnitööl $7\frac{1}{2}$ aastat ja asumisel 1 aasta.

Pääle Oktoobrirewolutsiooni oli sm. Frunse esimeheks Iwanowo-Wosnessenski kubermangu täidesaatwas komitees ja W. K. P. kubkomis. Pääle Jaroslawi ülesastumist nimetati sm. Frunse Jaroslawi sôjawäe ringkonna kommissariks. 1918 a. lôpul määrati teda wäerinnale IV armee komandööriks.

Selle järele nimetatakse sm. Frunse Ida wäerinna juhataja asetäitjaks ja pärast Turkestani frondi juhatajaks.

1920 a. augustil määratakse sm. Frunse Lõuna (Wrangeli) wäerinna komandööriks.

Sõjaliste teenete eest on sm. Frunsel 2 Punase Lipu ordeni ja kuld sõjariistad.

Pääle Wrangeli wäerinna ülkwideerimist määratakse sm. Frunse Ukraina ja Krimmi wägede juhatajaks ja sõja-rewolutsioonilise nõukogu asemikuks Ukraina Nõukogude Wabariiki. 1924 a. nimetatakse teda S. N. W. Liidu sõja-rew. nõukogu esimehe asetäitjaks.

Sm. Frunse on W. K. P. keskkomitee ja Ukraina kommunistliku partei keskkomitee liige, samuti ka S. N. W. Liidu kesktäidesaatwa komitee liige.

Saksa-Prantsuse wahekord.

Parempoolsed kiidawad Herrioti seisukoha hääks.

Pariisist, 30. jaan. Prantsuse awalik arwamine terwitab Herrioti wäljaastumist, kus kriipsutatakse alla see hädaoht, mis tekkib Saksamaa sõjajõududest ja Herrioti seletust, et üldise rahu mõttes peab kõige päält kindlustama Prantsusmaa julgeolekut. „Oleks täitsa rumalus, ütleb parempoolne ajakirjandus, — meie poolt mitte hääks kiita Herrioti wäljaastumist, kus ta ainult kordab neid põhjendusi, mida meie ette töime Saksamaa kuritahtlikkuse kohta“.

Kas demokraatlik poliitika wõi ühine blokk marurahwuslastega?

Kommunistid on ainukesed, kes selle üldise waimustuse pääle külmalt waatawad. Nad seletawad, et see ei ole enam demokraatlik poliitika, waid tiheda ühenduse loomine rahwuslastega marurahwuslase hawides.

„Kokkuleppe poliitika lõpp“.

Berliinist, 30. jaan. Herrioti wäljaastumine parlamendis tekitas Saksamaa nii parempoolses kui ka pahempoolses ajakirjanduses suurt ärewust.

„Fossische Zeitung“ tähendab, et kõigi maade rahwusloste ringkonnad teostawad koostöötamise poliitikat palju paremini kui kokkuleppe poliitika pooldajad“.

„Berliner Tageblatt“ ütleb, et Herrioti kõne tekitas suurt pettumuse tunnet Saksa walitsuse ringkonnas.

„Vorwärts“ kirjutab, et Herrioti kõne tähendab meeleolu muutumist.

Parempoolsed ajalehed tõid Herrioti kõne ära üldise päältkirja all: „Kokkuleppe ajajärgu lõpp“.

Meksiko ja Inglismaa.

New-Yorgist, 29. jaan. Meksiko president Kalles teatas, et Meksiko ei mõtle kunagi selle pääle, et wõtta Inglismaaga diplomaatilise ühenduse uuestiloomise initsiatiiw oma pääle. Nii kui teada, katkestati läbikäimised Moskwa ja Inglismaa wahel juba Mac-Donaldi walitsuse ajal, Inglise konsuli Meksikost wäljasaatmise pärast, kes ignoreeris Meksiko walitsust.

Rumeenia walitsus rekwireerib wilja talupoegadelt.

Wiinist, 29. jaan. Rumeenias walitsew teraw wiljapuudus ei wähene. Alguses otsustas walitsus kindlapiirilised hinnad määrata wilja pääle ning ära keelata tema wäljawedu ükskuteist Rumeenia raioonidest. Nüüd asub walitsus talupoegadelt wiljaülejääkide konfiskeerimisele.

Kodanlus oma teenritele palka maksmas.

Prowokaator Linkhorstile armu antud.

Tallinnast, 30. jaan. Prowokaator Juhan Linkhorst, sm. Kingissepa äraandja, keda omal ajal eluks ajaks sunnitööle mõisteti, andis palwekirja walitsusele, kus ta omale armuandmist palus, sest ta olewat Eesti salapolitseile suurt kasu toonud kommunistlikkude organisatsioonide ülesandmisega. Nüüd on walitsus oma teenrile wastu tulnud ja Linkhorsti sunnitöö aega lühendanud 10-ne aasta pääle.

Krassini Moskwa jõudmine.

Sm. Krassin, kes tunaeila Prantsusmaalt tagasi jõudis ja kelle otsekohesteks ülesandeks oli korda seada diplomaatilised wahekorrad, luua kaubanduslikud wahekorrad, teatas ajakirjanduse esitajatele, et see ülesanne on teatud mõttes täidetud. Saatkonna kantselei töötab täielikult. Prantsuse kodanluse päänõudmiseks oli, et meie tunnistaksime tsaariwalitsuse wõlgasid, eeskätt tunnistaksime riiklikkude, kindlustatud, raudteede ja linnade laenusid.

Meie muidugi tsaari wõlgasid tunnistada ei wõinud, ning ma näitasin tarwilikkuse pääle küsimust lahendada wastastikuse kokkuleppe järele.

Igatahes, kui Prantsusmaa wõtaks oma pääle kohustuse, anda meile enam ehk wähem tähtsaid pikaajalisi laenusid, siis oleks nõukogude walitsus igatahes nõus tunnistama osa tsaariwõlgasid wäiksematele wõlausaldajatele.

Meie kauba esitus algas tööd. Meil on alust loota, et mõlemi maa wahel hakkab kaubandus arenema kiirelt ja märksalt. Edasi on meil alust loota, et loome Prantsusmaaga kindla ja kauaegse kokkuleppe. Osa Pariisis asuwaid emigrante paluwad luba Wenemaale sõita, kuna teine osa peab nõukogude wastu marulist kihutustööd, mõteldes wälja jaburaid muinasjutte.

Kokkulepe Prantsuse pankadega.

Sm. Krassiniga sõitis Pariisist tagasi meie wäliskaubanduse panga juhatuse esimees sm. Tatusow, kes teatas, et nõukogude saatkonnal läks korda S. N. W. Liidu wäliskaubanduse pangale müretseda mitmest Prantsuse pangast suuremaid laenusid. Laenude kindlustuseks anname wastu oma allkirja. Meil läks korda kokkuleppida mõne suurema pangaga, et Prantsusmaal awada segapank S. N. W. Liidu kaubanduse finantseerimiseks.

Ameerika pangad, milledega meie samuti lepinguid sõlmisime, waatawad kokkuleppe pääle kui Ameerika rahailma meie majandusliku korra tunnistamist.

Kes on järgmine.

Berliinist, 29. jaan. Barmat-Kutiskeri kohtuasja uurimine toob ilmsiks uusi kõmulisi fakte. Otsustati ülekuulata endist riigikantsler Bauerit, end. siseministri Seweringi (mõlemad sotsiaaldemokraadid) ja tema abilist Malzeni. See teade sünnitas Berliini ringkondades suurt kõmu.

Kandidaat saadikuks S. N. W. Liitu.

Tokiost, 28. jaan. Jaapani walitsus kawatseb oma Poola saadiku Sado määrata Jaapani saadikuks S. N. W. Liitu. Sado kutsuti Tokiosse.

Uued põlluwiljade liigid.

Pariisist, 29. jaan. Pasteuri instituudi taimebioloogia sektsiooni juhataja prof. Blaringeril, pääle kahekümneaastaseid katseid, läks korda saada uusi põlluwiljade liike. Uued liigid on rohkem wastupidawamad külmadele, mis wõimaldab põhjapool lõunawilja sortide kaswatamist.

Ülewenemaalise ametiühisuste kesknõukogu wastus kollasele Internatsionaalile

Peeti ära ülewenemaalse ametühisuste kesknõukogu presiidiumi laiendatud istang, millest osa wõtsid kõigi ametühisuste keskkomitee esitajad. Wõeti wastu järgmine resolutsioon wastuseks rahwuswahelise ametühisuste föderatsioonile:

Ülewenemaalise ametühisuste kesknõukogu arutades teie kirja 5-st detsembrist, ei saa warjata oma imestust selle kirja suhtes, mis meie arwamise järele on kas lihtsalt arusaamatuseks, ehk meie täiesti selgete kirjade kuritahtliseks targutusteks.

Teie kiri näitab seda, kui paneks meie teile ette ühinemise läbiwiimiseks, kõigi ametühisuste organisatsioonide kongressi kokkukutsumist. Muu seas, mil meie lugedes omalt poolt kogu aeg selle ettewõtte läbiwiimist täiesti õigeks rahwuswahelise tööliste liikumise ühinemisel, lükkame wälja praktiliseks sammuks sellel alal teie ühenduse ja ülewenemaalise ametühisuste esitajate ühise nõupidamise. See ja ainult see on meie praktiliseks ettepanekuks teile käesolewal filmapilgul.

Mitte see, ega ka mõni teine pool ei tohi seotud saada selle esialgse sammuga muumoodi, kui tõsise tahtmisega luua liikumise ühendus. Kui see üldine aluspind on leitud sellel ühisel nõupidamisel, kõik teised küsimused on kergemad.

Seepärast näitab meile, et esimene samm sellel alal wõib tehtud saada konwerentsi kokkukutsumise kaudu, millest meie juba kõnelesime ja ette paneme ka teie nõukogule harutamiseks.

Kuidas elawad Saksamaal tööinwaliidid.

Preisi parlamendi istangutel selgus kujakalt endise sotsiaaldemokraadi Otto Brauni walitsuse tegewuse peensused. Tuli ilmsiks, et tööinwaliidid said Preisimaal kuni 45 pfeningi (umbes 20 kop.) päewas, kuna samal ajal politseikoerte ülespidamine ühel päewal maksis 55 p. Laste surewuse wastu wõitlemiseks antti wälja kõigist 500.000 marka samal ajal, kui hobuste wõidusõidu pääle — 32 miljoni. Kiriku „tarbeteks“ (mis ilma selleta rikas) walitsus sotsiaaldemokraatide osawõtul andis — 52 miljoni.

Preisimaa sakslaste katastroofiline kerjustamine awaldab mõju enesetapmiste ülisuures järjekindlas kaswus: 1922—23 aastani oli 80.000 juhtumist ja 1923 a. kuni 1924 a. — 220.000.

Fascistlikkude jõudude üleluge-mine.

Roomast, 29. jaan. „Stampa“ teadete järele on rahwusliku fascistliku miilitsa teenistuses praegusel korral 147 tuhat püssi, 250 kuulipritsi, 4 wäljasuurtükki ja 11 soomusautod. Sõjawarustust on fascistidel tarwilisel hulgal.

Dünamiidi ladu.

Tallinnast, 29. jaan. Kogemata juhtumisel tehti awalikuks Tallinnas Diakonissi haigemajas lõhkeainete ladu. Haigemaja kiwiseina sisse oli peidetud 5 kasti 500 dünamiidi padruniga.

Bessaraabia umbsõlm.

Kasutades Wenemaa töörahwa wabaduswõitlust, haaras Rumeenia kodanlus 1918 aastal lõpul ühe Wenemaa osa — nimelt Bessaraabia oma kätte selle ettekäändega, et Rumeenia weel sõja jalul on ning temal on seda maaala tarwis enesekaitseks. Tõeliselt tarwitati seda aga wasturewolutsiooniliste jõudude koondamiseks nõukogude wastu. Noor nõukogude wabariik, kellel küllalt tegemist oli oma olemasolu kaitsemisega mujal, ei saanud siis Bessaraabia küsimuse lahendamise pääle suuremat tähelpanu pöörata.

Kuid lõppes sõda, tehti „rahu", Rumeenia ei kawatsenudki Bessaraabiat Wenemaale tagasi anda. Weel enam — ta astus samme oma „wägewate" kaitsjate ees, et need Bessaraabia „sõjateenete" eest Rumeenia külge kinnitaks. Selle põhjal tekkiski n. n. Bessaraabia protokoll, millega liitlased Bessaraabia Rumeeniale andsid. Protokollile kirjutasid kohe alla Inglismaa ja Prantsusmaa, tarwis oli weel Itaalia ja Jaapani allkirju.

Et esimest kaks riiki protokollile allakirjutasid enne S. N. W. Liidu juriidilist tunnistamist, Itaalia aga protokolli allakirjutamisest loobus, sest ta oli S. N. W. Liitu juriidiselt juba tunnistanud, siis oli kogu Rumeenia lootus Jaapani pääl, kelle allkirja oli tarwis enamuse saamiseks. Seepärast jälgis ka Rumeenia hoolega iga wähematki liigutust Wene-Jaapani lähenemises. Rumeeniale ei olnud see ükskõikne küsimus, waid see oli talle Bessaraabia olemasolu küsimus. Kui aga Jaapani-Wene lepingule alla kirjutati, oli Rumeeniale ka selge, et Bessaraabia pääle tal mingisuguseid õigusi ei ole ja mis weel pahem — et ta neid õigusi ka enam loota ei wõi. Bessaraabia protokoll muutus seega paberitükiks, millel mingisugust wäärtust ei olnud.

Kuid Rumeenia ei kaota lootusi. Kui ei saa nii, siis katsun teisiti. Õiguslikult ei ole küll enam mingisugust alust Bessaraabia oma käes pidamiseks, kuid proowime jõuga. Ja Rumeenia hakkab kohe oma mõtteid teostama ja sõjawäge suurendama. See sün ib juba sedawõrd awalikult, et iseäi Rahwasteliit on sunnitud wahele segama ja Rumeeniale märkust tegema, et see oma sõjalisi jõude „mõõdukalt" suurendaks ja et see suurendamine mitte mullusest suurendamisest üle ei ulataks. Kuid waatamata selle pääle, et Rumeenia ise Rahwasteliidu liige on, teatab ta sinna, et „olude sunnil" ei wõiwad ta Rahwasteliidu plaani täita.

Seega on selge, et Rumeenia iga uguse lootuse kaotanud on rahulikul teel Bessaraabia küsimuse lahendamiseks ning nüüd seda sõjariistus jõuga teha tahab. Rumeenial on wäga hästi teada, et S. N. W. Liit n. n. Bessaraabia protokolli ei tunnista, et ta Bessaraabiat omaks maaalaks arwab, mis Rumeenia poolt ajutiselt wägiwaldselt on haaratud ja mida Rumeenia tagasi andma peab. Rumeeniale on aga Bessaraabia sedawõrd magusaks suutäieks, et ta seda milgil teel käest ära anda ei taha ja isegi sõjariistus jõuga seda maaala omal pidada tahab. Meie ei taha sõda, kuid kui wäike imperialistlik Rumeenia oma jõud sõja waekausile tahab wisata, siis on igalühel selge, kuhu poole see waekaus langeb.

S. N. W. Liit ei taha sõda, ta tahab Bessaraabia umbsõlme rahulikult lahendada ja soowitab seepärast Bessaraabias rahwahääletust toime panna — otsustagu bessaraablased ise, kelle alla nad minna tahawad.

K. T.

W. K. P. Leningr. kubermangu 21. konwerents.

Ametühisuste liikumisest.

(Sm. Glebew-Awilowi aruanne).

Ametühisuste kasw.

Meie rahwamajanduse tõus Leningradis tõi ka esile liikmete arwu suurenemist ametühisustes. Aruantawa aja jooksul on liigete arw tõusnud 13 protsl. ja ulatab praegu kogu kubermangus 483.000 inim.

Selle massiga tuleb töötada. Meil tuleb selle järele walwata, et ametühisuste liigete arw ettewõtetes ei wähene. Kui meie wabatahtlikule liikmeksolemisele üle läksime, oli riiklikkudes asutustes 98 protsl. ametühisuste liikmeid. See arw on nüüd sama suureks jäänud.

Ühes sellega on meie ees ka teine tähtis ülesanne — suurendada aktiiwsete liigete arwu ametühisustes. Praegu on meil 43.000 aktiiwset ametühisuste tegelast, aruantawa aja jooksul oleme nende arwu tõstnud neljakordseks. Meie ees on nüüd ülesanne — selle aktiiwse hulgaga osata töötada, teda otstarbekohaselt kasutada partei, nõukogude ja ametühisuste töös.

Meil on praegu 23 tuhat töölist ja teenijat, kes ei ole weel ametühisuste liikmed. Neist on üle 9 tuhande külas. Seda massi tuleb meil ametühisustesse tõmmata.

Tööpalk ja tööwiljakus.

On palju räägitud sellest, et tööpalk on kiiremini tõusnud kui tööwiljakus. — Tõeliselt on ka nii, et tööpalk teeb praegu wälja 92,7 protsl enneõjaegsest, kuna tööwiljakus kõigist 64 protsl. wälja teeb. Kuid wiimasel ajal on ametühisuste poolt ettewõetud abinõude tõttu tööwiljakuse tõus suurem olnud tööpalga tõusust.

Absoluutne tööpalk oli aga (mitte protsentides) nowembrikuul järgmine. Esimesel kohal olid metalltöölised — 69 rbl. 54 k., nahatöölised — 67 r. 39 kop, trükitöölised — 66 r. 9 k. Kui wõtta aga protsendiliselt, siis saab sootuks teine pilt. Siis ei ole esimesel kohal mitte metallistid, waid toitainete töölised — 131 protsl. enneõjaegsest palgast, keemikeerid — 121 protsl., paberitöölised — 117 protsl. ja metallistid — ainult 78 protsl. Meie ülesanne on siin suuremat tasakaalu luua üksikute tööstusharude palkade wahel.

Ametühisuste pää ülesanded.

Enne 20. konwerentsi panime meie pärõhku tariifide pääle. Pääle 20. konwerentsi pöörasime meie suurema tähelpanu tööwiljakuse tõstmise pääle, tükitöö, normide ja hindamise pääle.

Kui meie jõudsime selle alal enam-wähem rahuldawale olukorrale, pöörasime meie tähelpanu kultuuriliste tarwituste pääle, sest meie rahaline seisukord paranes. Liiale ei tohi aga siin minna, sest tähtsam kõigist on ikka majandus, tööwiljakus, tööliste majanduslikn olukorra parandamine.

Lõpuks tuleb meil meeles pidada, et meie elame talupoegade maal ja kõik meie igapäewased küsimused tuleb wiia kokkukõlasse partei huwidega.

Partei juhib mitte ainult tööliste klassi, waid ka talupoegi. Tema arwestab jõudude wahekordi teatud silmapilkudel – seda asjaolu peawad ametühisuste tegelased meeles pidama.

Ei ole sarnast juhust olnud, kus meie partei ettekirjutuste wastu oleksime toimetanud. Ametühisuste ja partei wahekord oli kogu selle aja jooksul hää.

Mina olen kindel, et ametühisuste töölised kommunistid on igal ajal parteile raskel silmapilgul ühemeelselt sellel joonel, millel seisawad meie partei organisatsioonid.

Sisekaubandus.

(Sm. Grjadinski aruanne).

Kauba läbikäigu suurenemine.

Kaubandusliku läbikäigu suurenemisele mõjusid kaasa suuresti kindel waluuta ja hindade alanemine. Kogu wabariigis on meil kaubaläbikäik $7^1/_2$ miljardi rubla. Sellest langeb Põhja-Lääne oblasti pääle 14 protsl, s. o. umbes üks miljard rubla. Leningradi linnas on kaubaläbikäik 752 miljoni rubla, kusjuures suurem osa sellest langeb riigi ja kooperatiiwi kaupluste pääle. Riigi ja kooperatiiwi kaubandus suurenes erakaubandusega wõrreldes.

Leningradi linnas on suurmüük riigi ja kooperatiiwide käes, üksikmüügist aga kõigest 10 protsl. Siin tuleb meil weel tõsiselt tööd teha.

Hindade alandamine.

Teine osa meie tööst on hindade alandamine laialt tarwitawate ainete päält, ehk õieti hindasid stabiliseerida põllutöösaaduste hindadega.

Läinud aastal algasime meie hindade alandamist kõige päält kiutööstuse ainete päält, mis andsid tuntawaid tagajärgi suurmüügil. 1923 a. oktoobril alandasime meie hindasid korraga 30 protsl., siis teatud waheaja järele weel 10 protsl. ja wiimaks 1924 a. augustil 6 protsl. See andis häid tagajärgi. Talupoegade turg hakkas kohe rohkem riidekaupa tarwitama ja kauba nõudmine tõusis nowembrikuuks niiwõrra, et meie kiutööstus ei suutnud enam nii palju kaupasid turule lasta, kui nõuti.

Mõnes kohas tõstis kauba puudus üksikmüügi hinda, mis meid sunnib tähelpanu pöörama rohkem üksikmüügi oma kätte wõtmise pääle, et spekulantidelt wõimalust wõtta sarnased silmapilke oma kukru täitmiseks kasutada.

Kindel hind wiljale.

Meie waluuta ülewal hoidmiseks ja meie turu korraliseks tegutsemiseks on suur tähtsus wiljahinnal. Seepärast oli meie riigi poliitika juhitud riikliku wilja ostmise suurenemisele ja kohtade pääl hinna kindlaks määramisele. Minimaalse plaani järele kawatseb riik ülesosta 290 miljoni puuda wilja. Leningradis olid wiljahinnad: rukkijahu — 105 kop. puud, leiwa hind — 3—4 kop. Wiimasel ajal on rukki hind tõusnud 3 kop. wõrra — s. o. 107 kop. puud. Need hinnad on täiesti tasakaalus kogu wabariigis olewate wiljahindadega.

Praegu on meie ülesanne suuremal arwul wilja ülesosta, et suweks tarwilist tagawara koguda.

Pääle wiljade kaswatawad meie põllumehed suuremal arwul lina. Läinud aasta saak oli hää, eriti Pihkwa kubermangus. Meie oblastis osteti kokku 670.000 puuda lina. See suur summa näitab, et meie kaubandus wõimas on talupojalt ostma kogu tema walmistuse ja sellega temale wõimalust andma oma majandust laiendada.

Resolutsioon

sisekaubanduse kommissariaadi ettekande kohta.

Ärakuulates ettekannet kaubanduse olukorrast, allakriipsutades kauba ringjooksu üldist arenemist kui ka riigikaupluse ja ühistegewuse kõwenemist, suurmüügi hindade alandamist laialisel tarwitusel olewate põhikaupade päält, 21. kub. parteikonwerents otsustab:

1. Läinud ajajärgul kättesaadud edu turuwõitmisel riigikaupluse ja kooperatsiooni poolt on waja kindlustada, andes igakülgselt kaasabi kooperatiiwide kaubaringjooksu kõwendamiseks ja laiendamiseks.

Konwerents loeb täiesti kahjulikuks mõnede majanduslikkude organisatsioonide katset wiimasel ajal wähendada oma kaubawahetust kooperatsiooniga, ostu- ja müügitingimiste wiletiamaks muutmise kaudu (laenu wähendamine jne.). Sarnane poliitika on annud juba oma eitawaid tagajärgi: nii näituseks kooperatsiooni kaudu riide läbimüük alanes detsembris, wõrreldes nowembriga

2. Kõhtsamaks järjekordseks ülesandeks sisekaubanduse alal on, käsikäes edaspidise suurmüügi hindade alandamisega, wõitlus kõrgete wäikemüügi hindadega. Tingimata on tarwilik suur- ja wäikemüügi hindade wahe wiia normaalsele tasapinnale. Mõistlikult wõib seda küsimust lahendada ainult kaupade puuduse kõrwaldamisega, ilma milleta selle mittenormaalse wahe kõrwaldamine on mõnel juhtumisel isegi wõimata. Kuid siiski praeguse asjade seisukorra juures, töötades kindlal hinnade poliitikal riigikaupluses ja kooperatsioonis, läbi wiies terwe rida abinõusid kooperatsioonile kergenduste eesõiguste andmises, wõime saawutada tõsiseid jaatawaid tagajärgi wäikekaupluse hindade alanemisel.

3. Waatamata riikliku ja kooperatiiwse kaubanduse kaswanud tähtsuse pääle, seisab wäikekaupluses kuni senini erakapitaal tähtsal kohal, seepärast on waja kõwendada riigikaupluse ja kooperatsiooni putkadest wäikemüüki, iseäranis kohtadel, kuhu kaplus koondatud — linnas turgudel ja maal laatadel.

4. Allakriipsutades Leningradi raioonides kaubawõrgu plaanilikkuse puudust, on waja kõwendada tema arenemist tööliste raioonis.

5. Seades erilisele seisukohale riigikaupluse kapitaalide õiglast tarwitamist, waja suurendada kapitaalide ringjooksu, samuti suurendada kaupade läbimineku kiirust ja realiseerimist.

6. Hindade reguleerimine, tema hoidmine teatud tasapinnal annab rahuloldawaid tagajärgi, siis kui käepärast on olemas kaupade tagawarad; seepärast loeb konwerents tarwilikuks erilist tähelpanu pöörata kaupade tagawarade täiendamiseks laialiselt minewate massiliste tarbeainetega, pääasjalikult tähelpanu pöörates wilja tagawarade pääle.

7. Allakriipsutades saawutatud tagajärgi kaudsete kulude wähendamiseks, peab konwerents tarwilikuks jatkata edaspidist alandamist ja wiia neid kuni miinimumini.

8. Et riikliku kaubanduse aparaadi laienemine seab üles ülesandeks juhtiwa koosseisu kõwendamise niihästi kohtadel kui ka wäljaspool kaupluse organisatsioone Leningradi territooriumil, loeb konwerents tarwilikuks üle wiia kaupluse tööle rida wiimunuid töölist.

Nõukogude maalt.

Muurmani laat.

Muurmanis walmistatakse rutuliselt arwu järele kolmandama laadale ette, mis awatakse 1. weebruaril. Põhja-Lääne Uhisus ehitas suure moodse näitusruumi. Näitusruumis toimetatakse igasuguse karunahkadest ja põdranahkadest jaaduste ostmist. Laias ulatuses toimetatakse riidetööstuse, jõõgiriistade jne. müümist. Möödunud laadad ei onnud soowitawaid tagajärgi raha ringjooksu mõttes. Tänawu aasta, ühenduses elanikkude majanduse olukorra paranemisega, peab laat tegema suure ringjooksu. Oodatakse suurel hulgal kaugelt tundratelt sõitwaid laplasi ja ishemlasi jahi ja kalapüügi saadustega.

Laat kestab kuni 1. märtsini.

Lenini kutse külast.

Minskist teatatakse, Rudenski külas, Smilowitshi raioonis pääle koosolekut, mis pühendati Lenini mälestamiseks, toimetati parteisse wastuwõtmist. Wõeti wastu 45 seltsimeest.

Poliitemigrantide wahetamine.

31. jaanuaril Nõukogu-Poola piiril, Kolosowis, wahetatakse S. N. W. Liidu ja Poola wahel tehtud kokkuleppe põhjal poliitemigrante. Minskisse tehakse kohale jõudwate poliitemigrantide jaoks ühiselumaja.

103.

Swerdlowskist teatatakse, et sääl awati uus raudtee sild üle Suure Sõga jõe. See on 103 sild, mille Permi raudteewalitsus ehitanud rewolutsiooni aastate wältel.

Uus tehas.

Odessas, weebruarikuu algul, algab tööd wineeritehas, mille saadusteşt pool wäljamaale weetakse.

Rahas ehk teras?

Riikliku planeerimise kommisjoni poolt waadati läbi seemnewilja laenuandmise küsimus talupoegadele.

Kommisjon otsustas wiia kõik seemnewilja tagawarad, mis alluwad W. S. N. Wabariigi põllutöö kommissariaadile ja teistes liidu wabariikides rahaks üle. Rahasummad hoitakse keskpõllupangas.

Seemnelaenu antakse wälja ja wõetakse tagasi ainult rahas. Suurte wiljaikalduste juures antakse seemnelaenu wälja natuuras. See otsus ei ole weel lõpulikult kinnitatud.

Eestlased S. N. W. Liidus.

Eesti asunikud ühistegewust edendamas.

Asunikud on jõndnud kindlale arusaamisele, et ühistegewus on üheks tugewamaks majapidamise tõstmise abinõuks.

Et kooperatiiwid töötaks laialiste masside, eestkätt kehwemate talupoegade kihtide huwides, on tarwis igaühe energiline osawõtt kooperatiiwide tegewusest.

Saame aru ühistegewuse tähtsusest.

(Medushi wald, Trotski kreis, Leningradi kubermang).

Piimaühisus tõstab sissetulekut karjapidamisest. — Kehwik ja kesktalupoeg, astuge kõige päält teie nue ühisuse liikmeks.

Juba mõnda aega arutasid arusaajamad Bugri asunikud piimaühisuse asutamise küsimust, milleks eriti tõuget andis naabriwallas (Begunitsas) hää eduga töötawad piimaühisused. Paar korda arutati küsimust asunikkude üldkoosolekul.

9. jaan. kutsuti organiseerimise koosolek kokku, millest üle 40 esitaja osa wõtsid. Pikema kõnega esines sm. A. Orlow L. T. Kom. ülikoolist. Kõneleja kriipsutas alla walmistusliikude kooperatiiwide tähtsust põllumajanduses, mis wõimaldab põllutöötuse saaduši kõrgema wäärtusega organiseeritult turule saata ning selle juures wastawat hinda oma saaduste eest saada. Sellejärele esines kõnega Begunitsa walla kooperatiiwide juhataja sm. Laur, kes selge pildi maalis sellest kasust, mida möödunud aastal piimaühisuse tegewus säälsetele talupoegadele annud, tuues näituši, kus nelja lehma pidaja piima linna saatmisest 150 rbl. kuus saanud ja keegi ühe lehma pidaja, kes kõik piima ühisuse kaudu turule saatnud ja 50 rbl. kuus sissetulekut saanud. Pääle selle andis sm. Laur juhatusi piimaühisuse tehnilise organiseerimise kohta ja soowitas igasuguste küsimuste ja nõuannete asjus nende walla ühisuste poole pöörata. Pääle mitmesuguste küsimuste selgitamist näitasid kõnelejad, et ainukene abinõu talupoegade majapidamise tõstmiseks on ühistegewus.

Waatamata, et mõned jõukamad talupidajad, eriti „musta prohweti“ Maasingu jüngrid, püüdsid segadust sünnitada ja eitasid ühisuse asutamist, astusid siiski 16 arusaajamat talupidajat ühisusse ning walisid korraldawa büroo.

Seltsimehed kehwikud ja kesktalupojad, meie ei tohi kohtuda nende wäikeste raskuste ja kulude ees, mis meil alguses kanda tuleb.

A tume kõik Bugri piimaühisuse liikmeteks, sellega ei tõsta meie mitte ükši oma sissetulekuid, waid loome ka kindla jõu jõukamate ja kulakute wastu, kes meie üle hirwitawad.

Uhtmeelt ja kindlat tahtejõudu oma majapidamise parandamiseks, sellega wõidame kõik raskused! Bugri poiss.

Tarwis üksmeel.

(Simiititsa asundus, Kingissepa kr., Leningradi kub.).

Koha pääl piima ümbertöötamine on talupoegadele kasulikum, kui otsekohe piima turule saatmine.

Praegu saadab piimaühisus täispiima Leningradi „Trudsojusile“. Kuid niisugusest müügist on iktagi ainult poolik kasu karjapidajatele. Asja waja nii korraldada, et saaks kohapääl piim ümber töötatud ja siis walmis produktid (wõi, tworokk, juust) müügile saadetud.

Siis on weo- ja saatmise kulud palju wäiksemad ja piima wesi ning muist kooritud piima jääks omamajapidamise tarwitada.

Nagu kuulda, olla „Trudsojus“ nõus piima ümbertöötamise masinaid kohapääle saatma, kui seekohased ruumid leiduks. Kuid ruumide asjus lähewad Simiititsa meeste arwamised lahku. Uhed tahawad selleks endise Dombergi weski ja elumaja ruume tarwitada, teised jälle Tsirkowitia postijaama jõute ruume, mida rentida saaks. „Trudsojusi“ esitaja olla käinud kohapääl ruume waatamas ja leidnud jaama hooned kohasemaks.

Et jaama hoonete ja Dombergi weski wahet kõigest 2 wersta mööda häädd postmaanteed on, siis on lõpulikult ükskõik, kuhu piima ümbertöötamise koht saab. Küsimus seisab ainult ruumide otstarbekohasuses. Jäetagu tühine jonn, siis saame juba tewadeks piima ümbertöötamise wabriku käima. —

Kooperatiiw täieliku rahwa kontrolli alla.

(Almessi wald, Põhja-Düüna kub.).

Meie kooperatiiw paneb oma kauba pääle liigu suured [illegible]bid. Näit., sisseostes maksab ta ru[illegible] puudast 1 rbl., wäljamüügi hind on aga 1 r. 55 k.

Selle nöörimise all kannatawad kõige rohkem kehwikud, sest kel hobune on, see sõidab kaugemalesse küladesse, kus puud 90 k. maksab.

Pääle selle müüb kooperatiiw kõlbmatut jahu, sest hiljuti tehti selles asjas protokoll. Sarnane rahwa nöörimine ei ole kusagiltki pärit.

Tarwis elanikkudel energiliselt kooperatiiwi töö juhtimisest osa wõtta ja ta oma kontrolli alla wõtta. Siis töötab kooperatiiw rahwa huwides.

Asunik.

Ühisgetewuse abil oma seisukorra parandamisele.

(Hussoi-Kardonia asundus, Kaukaasias).

Kõik asunikud wõtku ühistegewusest osa.

Nõukogwalitsuse ajal, kui mõisnikkude maa rahwa kõtte anti, asusid osa asunikkudest põllumaale elama, ära nähes, et heina- ja karjamaa puudusel loomapidamine siin wõimata on. Koha pääle jäänud asunikud nõudsid maapiiride laiendamist, mis ka korda läks. Nüüd on heina- ja karjamaad laialiselt käes.

Asunikud organiseerisid loomapidamise ühisuse oma karja tõu tõstmiseks. Oblasti walitsusest saadi maksuta kaks fugupulli.

On mitmed korrad üleswõetud jääkeldri ehitamise küsimus, mis hädasti tarwilik on, kuid see ülesanne on mõnede leiguse tagajärjel ellu wiimata.

Sama lugu kordub ka fugupullide ühise ülespidamisega. Paljud liikmed aga ei taha õigel ajal oma normi ära maksta ja püüawad kõigist ühiskohustest kõrwale jääda.

Asunikud, tarwis on rohkem üksmeelt ühistöös. Ainult siis jõuame kawatsetud eesmärgile. Karja-Mägi.

Karjapidamise abil tõstame oma majapidamist.

(Lamme asundus, Trotski kr., Leningradi kub.).

Asunikud hakkawad rohkem rõhku panema karjapidamise pääle, et sellega oma majapidamist tõsta. Otsustati piimaühingu liikmeks astuda, milleks waliti kolmeliikmeline kommisjon. Muretseti ajutine ruum, kus piima igal õhtul wastu wõetakse ja jaama saadetakse.

Otsustati ehitada wastaw ruum.

Praegu puudub piima wastuwõtmiseks asjatundja. Juhtub, et mõned liikmed tihti pääle kooritud piima toowad. Sarnased liikmed toowad ainult kahju.

Kooperatiiwi tegewust tuleb tõsta.

(Karawai asundus, Oudowa kr., Leningradi kub.).

Wõtke kooperatiiwi tegewusest energiliselt osa.

Uhistegewus on surnud punktil. Wallas on olemas abiandmise komitee, kuid ta tegewus on nõrk. Eesti talupoegadest on ainult mõned selle liikmed. Samasugune lugu on ka kooperatiiwiga. Olgugi, et see tähtsam ala talupoegade majapidamises.

Kaup siinses kooperatiiwis on kallim kui teistes kooperatiiwides. Niisama on nõrgapoolne ta tegewus, mis ripub ära juhatusest. Kooperatiiwi tegewusest tuleks kõigil liikmetel energiliselt osa wõtta, pidada kontroll selle tegewuse üle, ehk kutsuda kontrolli wälja raioonist. Et siin ainult üks kooperatiiw, siis tuleks kõige suuremat rõhku panna iseäranis waesemal kihil, et selle tegewust wastawale kõrgele tõsta. Ainult kooperatsiooni kaudu wõime oma majapidamist tõsta kultuuraliseks ning sammuda sotsialismi poole. A. Illak.

Artell laiendab oma tööd.

(P.-töö artell „Töö ja Teadus“, Jastrebinos, Kingissepa kr., Leningradi kub.).

Artell awab uued töökojad. On tarwis mõned liikmed — sepad ja aednikud.

Meie artell awab neil päiwil nahaparkimise töökoja, kus ka ümberkaudsete elanikkude käest nahku parkimiseks wastu wõtma hakatakse. Kawatsetakse ühendust luua kreisis olewate artellide ja kommuunade wahel, kellede poolt tellimisi loodetakse. Lähemal ajal, kui sellekohased spetsialistidliikmed kohale jõuawad, tahetakse puu-, rauа- ja lukusepa töökodasid awada. Ka naisterahwaste käsitöökoda hakkab tööle; wiimase ülesandeks on artelli liikmetele riideid ja sukke-kindaid walmistada, ära kasutades selleks artellis eneses walmistatud tooresainet.

Soowitaw oleks, kui artelli liikmeks endid weel mõned tublid sepad ja aednikud ülesannaksid. — a s. —

Wõitlus rahwa pimestajatega.

Luugalased jätawad Palsa ilma „teenistuseta“.
Woskowlased peaks sedasama tegema Raudmundiga.

Karjalambad „laial teel“.

Luuga seltsimehed peaks korraldama laiemalt usuwastast kihutustööd.

Teisel jõulupühal leidis Palsa oma järjekordsel külaskäigul Luuga koguduses pooltühja kiriku eest, mis tunnistab, et ka endise „eeskujuliku“ koguduse karjalambad „laiale teele“ on minemas ning ei mõtlegi pühakirja juhatusel taewa teed tallata, mis nii konarlik ja kitsas. Waid pidasid paremaks nimetatud päewal, kui taewataat ei reele ega rattale kirikuteed polnud sillutanud, waikselt magada kodutalus karuu d.

Kiriku lähem naaber — Luuga Eesti klubi, — keda see küsimus kõige rohkem peaks huwitama, ei mõtlegi oma kohustuste pääle, waid hoiab kirikupühadel rahulikult uksed kinni. Olen küll temale sügisel „Edasi“ kaudu ettepaneku teinud nimetatud päewadel usuwastaliste ja muude maamehe elulikkude küsimuste kohta loenguid pidada, näitemänguši korraldada jne., kuid tänase päewani ei ole temalt ei terwitust ega wastust. Rahwas otsib mõistlikku meelelahutust, kuid peab leppima ajast ning arust läinud muinasjuttudega.

Lõpuks weel üks ettepanek kreisi rahwuswähemuste osakonnale. Teil on müügil eestikeelne kirjandus, kuid maamehed, pääle „Edasi“ lugejate, seda ei teagi. Miks ei korralda teie nimetatud päewadel kiriku juures raamatute laialilaotamist, nagu seda teewad rändajad raamatukauplejad oma ajast ning arust läinud kirjandusliku praktiga. Mäletage: mitte lugeja ei pea raamatud otsima, waid raamat peab otsima lugejaid.

„Kaikapilduja“.

Kas peab nii olema?

(Woskowo asundus, Oudowa kr., Leningradi kub.).

„Usuisa“ ülespidamiseks ohwerdatakse suured summad. Kool on waenelaps. Kooliõpetaja kallal tarwitatakse wägiwalda

Woskowlased otsustasid kutsuda asundusesse usuisa Raudmundi, kes teistest kohtadest wälja löödi. Kogudus e koosoleku otsuse järele saab ta 1 puud rukkid talu päält ja 1 rbl. palwemaja remonteerimiseks. Ja isegi otsustati 35 hobusega Raudmundile järele sõita.

Nõnda ka see sündis — 16. jaanuaril toodi usuisa kõige oma inwentaariga siia.

Selle wastu ei taha kooli eest hoolitseda keegi. Kooli remonteerimise ja ta korrapidamise jaoks ei taheta kopikatti anda.

Samal päewal, kui musta ronka suure auga asundusesse toodi, pekšid mõned, wist need, kes sooja pääga Raudmundi wastu wõtmas käisid, kooliõpetaja Mölderi tee pääl piitsaga läbi.

Kuidas tuleb sarnaste woskowlaste tegewust iseloomata, teab iga arusaaja asunik. Ja meil on ka kaswamas sarnaste arusaajamate ja ärkjamate asunikkude kiht. Nendel edu poole püüdjatel, eestkätt noortel ja noorsoo ühingu liikmetel tuleb asuda wõitlusse igasuguste pimestajate wastu.

Loodame, et kõik Woskowa noored aru hakkawad saama, kust päike tõuseb, ja astuwad meie ridadesse.

Selleks jõudu noortele ja kooliõpetajale.

Selle teadja.

Leningrad.

Joogiwee puudus Haridusmajas.

Kõik Haridusmaja ringidest osawõtjad kannatawad joogiwee häda, tihti puudub sääl wesi kraanis ja kui juhtub sääl wett olema, siis puudub wee kraani juures weekruus.

Oleks soowitaw, et Haridusmaja juhatus selle eest hoolt peaks, et igal klubiskäijal oleks keedetud wett saadawal ja joogiwõu sääl juures. Praegusel ajal kui wett juhtub olema, joowad klubis käijad peo päält ja paberist torbikutest.

Jannneja.

Brjänski kub.

Muretseme muusikariistu.

(Stolba asundus).

Klubi näite- ja laulu ringid korraldasid 25. detsembril koolimajas pidu-õhtu. Ette kanti ilulugemised, segakoori laulud ja näidend: „Mõisawalitseja saladus“. Rahwast, pääasjalikult noortsugu oli rohkesti, nii et saal oli täis.

Pidu sissetulek läheb muusikariistade muretsemiseks, millisеid juba üks osa Moskwast pärale jõudnud.

Warblane.

Leningradi teated.

Uue klubi ehitamine.

Tekstiil tööliste konwerents otsustas kewadel awada uute klubide ehitamist „Krasnõi Majak“ ja „Krasnaja Nitj“ wabrikutele.

Uute wabrikute ehitamine.

„Prombüroo“ nõupidamine luges tarwilikuks uute ettewõtete ehitamise, haawapuude, mädapuude ja alamsorti puude ärakasutamiseks.

Ehitustöö teeb Põhja-Lääne metsatööstuse ühisus.

Diwensi jaama ehitatakse puulaastu wabrik.

Leningradis saab sisseseatud uus wabrik, kus walmistatakse puupiiritust.

Metsatööstuse raioonis ehitatakse erilised ahjud puusõe wäljatõõtamiseks.

Uute ehitusettewõtete saadused saawad olema palju odawamad praeguse aja hindadest. Uks puud süsa tuleb maksma 90 kop. —4 rbl. asemel. Puupiiritus 15 rbl. puud, — 22 rbl. asemel.

Ühiselumaja ehitajatele.

Lõppes erilise maja remonteerimine ehitajatele, kes sõidawad suwisel hooajal küladest linna ehitustöödele. Ühiselumaja mahutab enesesse üle 200 inimese. Lähemal ajal on ühiselumaja awamine.

Masinad linna tööde jaoks.

Kubermangu kommunaal majandusosakond tellis Leningradi metalltehaselt wiis elektripumpa, mida tarwitatakse uue betoni kanalisatsiooni jootmise ehitustööde juures.

73 protsenti ülesandest.

Ühist põllumajanduslikku maksu tuuakse wahetpidamata.

Kuni 22. jaanuarini tõid Leningradi kubermangu talupojad ära põllumajanduslikku maksu 1.539,397, s. o. 73 protsenti kõigest ülesandest.

Esimesel kohal seisab Wõtegorski kreis, ära andes 90,2 prots.

Teisel kohal Oudowa, mis andis maksu 79,6 prots. Maha jääwad Trotski ja Wolhow.

Maksu äramaksmise wiimne tähtaeg on 15 märtsil.

Endise „Fönix'i“ tehase käimapanek.

Eila waatas rahwamajanduse kõrgema nõukogu kommisjon järele endise „Fönix'i“ tehase. Tehas pannakse käima weebruarikuul, kuhu koondatakse suurte pinkide ehitus.

Uus tehas.

Weebruarikuu lõpul lõpetab toitlustrust uue pärmi tehase ehituse. Osa masinatest, mis tellitud wäljamaalt, on juba kohale jõudnud Leningradi. Tehase sisseseade läks trestile maksma 150 tuhat rubla.

Märtsikuul hakkab wabrik tööle, wäljatõõtades iga päew 6 tuhat naela pärmi.

Weemõõtjate hulgaline walmistus.

„Bolschewik“ tehas asub masseliselе weemõõtjate walmistusele. 800 weemõõtjat, mida kommunaal majanduse osakond tahtis tellida wäljamaalt, on Põhja-Lääne tööstusbüroo nõupidamise otsuse põhjal antud „Bolschewik“ ja Kasitski nimelisele tehasele walmistada.

Ainuke Nõukogude Liidus.

„Snamja-Truda“ tehases on kordaseatud ja käima pandud ainukene Nõukogude Liidus rippuw raudtee malmiwalamise töökojas. Raudtee kordaseadmine suurendab tuntawalt töökoja walmistust.

Telefoniliin Leningrad—Poltaawa.

1. weebruarist awatakse otsekohene telefoni ühendus Leningrad—Poltaawa läbi, Moskwa Kursk—Harkow.

Sport.

Suurte jäämägede awamine.

Eila hommikul W. J. Lenini nimelisel liuwäljal awati suured jäämäed. Sõit jäämägedel kestab iga päew.

Teadus ja tehnika.

Raudteed sada aastat wanad.

1825 aastal algul oli suurem sündmus inimsoo kultuuri elus. Sada aastat tagasi ehitati Inglismaal Stokstoni ja Darlingtoni linnade wahel 13 wersta pikuselt esimene raudtee. Sada aasta jooksul on nüüd raudteeasjandus hiiglasammul edenenud ja raudteede wõrguga on kaetud kogu maakera.

Wenemaal ehitati esimene raudtee 1837 aastal Peterburi ja Tsarskoje-Seloo wahel.

Praegusel ajal on raudteid üksikute maade järele järgmiselt:

Austrias	6 600	kilomeetrit.
Ungaris	8.000	„
Saksamaal	58.000	„
Itaalias	18 000	„
Poolas	17.000	„
Rumeenias	11.000	„
Prantsusmaal	48.000	„
S. N. W. Liidus	55.000	„
Inglismaal	48.000	„
Rootsis	12.000	„
Tsheho-Slowaakias	13.000	„
Euroopas kokku	400.000	„
Aasias „	120.000	„
Aafrikas „	50.000	„
Ameerikas „	600.000	„
Austraalias „	40.000	„
Kogu maakeral kokku	1.210.000	„

150-atmosfääriline katel.

Saksa insener Berahard Becker on uue leiduse saawutanud, mis — kui ta lootused wähegi täidab — aurumasinate küttes täielist pööret tõotab tuua. Senised aurumasinad on niisugused, et katelt wähemalt 5 tundi peab kütma, enne kui ta 6—8-atmosfäärilise jõuga käima hakkab. Becker aga on ehitanud auruсünnitaja, mis on märksa pisem praegustest kateldest, ei tarwita korstnat ega iseäralist katelt ja mis 5 minuti jooksul külmast olekust auru sünnitab kuni 15-atmosfääri jõuni. Uudis leiduses on, et tal weekatelt ei ole, waid et tema torudesse wee tolm pumbatakse, mis sääl silmapilgul auruks muutub. Katsekatel kõetakse õliga, aga wõimalik olla ka teisi kütteaineid tarwitada. Kütteainet tarwitawat uus masin wähem, kui õlimootor, ja katla lõhkemist ei wõi ülepää ette tulla. Uut katelt wõiwat nii ehitada, et ta 150-atmosfääri surumist tekitab. Leidust tahehtawat kõige päält automobiilide ja mitmesuguste põllumajandusliste masinate juures kasutada.

Teatawasti on küttеküsimus üks teramaist küsimusist tööstuses. Kui kõnesolew leidus selles tõesti nii suurt pöördelist kokkuhoidu wõib tuua, nagu esialgsete katsete järele loodetakse, siis wõib teda inimsoo häätegijaks nimetada.

Päikese mõju were pääle.

Saksa õpetlane Hobert tegi huwitawaid katseid, mis näitawad, et päikese kiirte mõjul wõib kaotatud werd tagasi saada. Katseks wõeti walged rotid, kes olid kaotanud poole omast werest. Siis hakati rotti arstima wäheweresusest suurendatud toitmisega. Selle juures hoiti üks osa rotte täiesti pimeduses, teine osa — päikese kiirte käes, kolmas osa — kunstliku walguse paistel. Esimesel ja wiimasel juhusel ei saanud rotid oma esialgset wererohkust kätte. Teisel juhusel aga, s. o. see osa rotte, mis elasid päikese kiirte käes, said 10—11 päewa järele oma endise wererohkuse tagasi ja üldiselt said nad endisele terwise seisukorrale.

Kiri toimetusele.

Seda silmas pidades, et „Edasi“ toimetus minu lühikest wastust „Ettewaatuse“ osalt õige (mis puutub „Ameerika“ ja mõne muu kohta) ja suuremalt jaolt noriwa arwustuse (ilmus „Edasi“ nr. 16) kohta lehes **kärpimata** ja oma toimetuseliikme (sm. J. Palwadre) **järelsõnata** wõi **sabata** ei tahtnud awaldada, loobun wastusest, et küsimust pmitte asjata teramaks ajada „Edasi“ weergudel. Kui kord olud nõuawad selles küsimuses uuesti esinemist, siis katsun üksikasjaliselt „Ettewaatuse“ waadetel peatuda.

P. Peterson.

Kirjawastused.

J. P. Stolbas. Konwerentsi kirjeldus ilmus „Edasis“ 16. jaan. nr. 13. Jääb tarwitamata.

H. Silberberg, Pokorowjes. Teie kiri anti E. T. U. üle.

Skorpion. Kirjutage midagi kohalikkudest oludest. Moskwa klubi kohta käiwat kirjeldust tarwitada ei saa.

K. W. Opaarinos, Uus noorte ring. Sõnum ilmus juba.

Hüüdja hääl, Rongowitsas. Teie märkust ei saa tarwitada. Edaspidi kui kirjutate, siis näidake otsekohe ära, milles asi seisab, ja mis selleks ette wõtta tarwis oleks, et „unest ärgata“.

Ohakas. Teie „Tublid poisid“ saatsime sellekohasesse asutusesse edasi.

E. Weske. Samasisuline sõnum jõudis waremalt kohale. Seekord ei tarwita.

Pääktwaataja, komnoorsoolane Kwosna wallas, Ou owa kreisis. Teie sõnumi saatsime sellekohasele asutusele edasi.

Tööline Eerik. Kui wabrik asub linnas, siis maksab „Edasi“ 1 rbl. kuus. Kollektiiwselt tellides saab 15 protsendi hinnaalandust, s. o. maksab 85 kop. Kui wabrik asub külas (maal), siis maksab „Edasi“ töölistele 50 kop. kuus, kollektiiwselt tellides 15 protsendi hinnaalandust.

Eilane börse:

Keskkassa kohustused weebruariks	101½	tšerw
„ „ märtsiks	99½	„
„ „ maiks	96⅝	„
„ „ juuniks	95⅛	„
Naelsterlingid	9 rbl. 34	kop.
Dollarid	1 r. 94⅜	„
Prantsuse frangid	10 „ 25	„
Rootsi kroonid	52 „ —	„
Soome margad	4 „ 85	„
Talupoja laen	— 95⅓	„
1 wõidulaen	2 rbl. 85	kop.

Teadaanded.

1. weebruaril kell 2 päewal on Haridusmaja klubi liigete **üldkoosolek.** Päewakorras: 1) Aruanne kubermangu klubi tegelaste konwerentsist, 2) Jaanuarikuu tegewuse aruanne, 3) Weebruarikuu töökawa, 4) Eestimaa wõitlewa tööliseklassi nurga organiseerimine ja sm. Kingissepa rinnakuju muretsemine, 5) Jooksewad asjad.

Klubi juhatus.

1. weebr. kell 5 p. l. on Haridusmajas ülelinnaline laulukoori repertuaari kommisjoni koosolek. Osa wõtma kutsutakse järgmised sm.d: Torpan, Toomingas, Sawiauk, Schneider, Teiter, Kure ja Eljas.

Organisaator.

Haridusmaja teaatri harjutuste järjekord.

Puhkepäewal, 1. weebruaril
kella ½11—½1 Häälepaneku kursus.
„ ½1—½2 Rütmika kursus.
„ 3 „Lõbusa talupoja“ harjutus.

Palutakse kõiki endistel ettekannetel olnud osalisi ja kooris ning masses kaasamängijaid harjutusele ilmuda.

Wast. instruktor-organisaator.

Täna teaatrites:

Akadeem. riiklik ooperi ja baleti teaater
„Риголетто“
Akadeemiline riiklik draama teaater
„Горе от ума“.
Akadeemil. riiklik wäike ooperi teaater
„Мадам Беттерфлей“.
Riiklik suur draamateaater
„Бубус“.
Rahwamaja
„Павел I“.
Punane teaater.
„Товарищ Семивзводный“.
Teaater „Юных Зрителей“.
„Похождения Тома Сойера.“
Munsikaline komöödia
„Марица.“
Passash
„Блудливый директор“.
Gossnak.
„Мария Стуарт“.

Wastutaw toimetaja: K. Treufeldt.
Wäljaandja: Eesti Kirjastuse Ühisus

Tänase lehega on hinnata kaasas põllumajanduslik lisa „Põllumees“ nr. 3 (11).

Sm. W. Kingissepa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja.

Laupäewal, 31. jaan.

Piduõhtu

sega eeskawaga.

Tants.

Algus kell 8½ õhtul.

Piletite hinnad: wõõrastel 75 kop, seltsiliikmetel 50 kop.

Puhkepäew. 1. weebr. kl. 2 päew.

Harmaja liigete üldkoosolek.

Masina päälkirjutajat,

kes töötab Wene ja Eesti keele pääl, wajab Lääne Töörahwa Ülikool. Ул. Ракова (б. Итальянская) № 17.

Seltsimehed parteilased,

kes põllumajandusest huwitatud, kelledel wastaw praktika ja kogemused põllutöö juhtimise alal, ja soowiwad maale sõita, teatagu endid Eesti sektsioni, Smolnõi, tuba nr. 104.

Bugri asunduses,

Trotski kr., Leningradi kub. wõtab „Edasi“ pääle tellimisi wastu sm. **A. Merino.** Lopuhinka postijaamas.

Taschkendis

wõtab
„Edasi,“ „Säde“ ja „Orase“ pääle tellimisi wastu kommissar
sm. **Liiw**
Sõjawäe haigemaja, Puschkini uul., kella 6—10 õhtul.

Lositsa wallas
Oudowa kreisis
wõtab
„Edasi“
pääle tellimisi wastu wastutaw walla organisaator
sm. Sööde
Ajalehti wõib tellida ka järelmaksu pääle.

Dr. Grünberg Wastanije (end. Snamensk.) uul. nr. 2, 25. Oktobr. prosp. nurgal, telef. 562-37 — Wastuwõte iga päew kella 9—12 h. m. a kella 4—8 õhtul; naisterahwastele eraldi. Praegusaja arstimisabinõud. **Sifilis** (914 ja t.) ja **tripper** (terawak. ja krooniline). Suguorgaanide igakülgne arstimine.

Erihaigemaja, sisemise-, naiste-, sünnitamise-, löike-, hamba-, kurgu-, kõrwa-, nina- ja suguhaigused. **Sifilis** (606—914), põiehaigused, **tripper.** Wastuwõtte tunnid erialadel hom. k. 9 kuni õh. k. 9 3. Juuli (end. Sadowaja) uul. nr. 42, Sennoi nurgal. Tel. 163-31 ja 163-32.

Wil. welsker-ämmaemand

H. N. Witkun-Kolpakowa uuendas wastuwõtmist: nõuanded ja abi raskejalgsetele, sünnitajatele, naistehaigused. Kella 10. homm. kuni kella 7 õht. Troitskaja 11, krt. 7. Sisseкäik paraadukseст.

Wee-elektrihaigemaja

Snamenskaja uul. nr. 5, krt. 3. Kõhusoolikate, südame, raswanemise, rheumatism, kangestus, hüsteeria, neurasteenia, halwatus, seljakuiwus, jõuetus. Wastuwõtt kella 5—9 õhtu. Telef. 212—31.

Kusnetski haigemaja Kusnetshnõi, 7, telef. 181—52. Wastuwõtm. kõikides spets. professorite ja assistentide poolt kella 10 homm. kuni kella 10 õht. Alalised woodid (naistehaigused ja sünnitamine). Raskejalgsete konsult. **Unemated met.** järelwastamine ja arstimine. **Sifilis 606 914 tripper** teraw ja kroonik. **Suguwõimetus** mass. ja elektris., hambaarstim. ja kunstlik hamb. Arstide kutsum. kodu.

Welsker-ämmaemand massash, nõuanded, abi raskejalgsetele ja sünnitajatele naistehaigused, alaline arst. Mohawaja uul., nr. 18, krt. 3, sisseкäik hoowist

Типография Коминтерн, Государственное изд., Екатерингофскийпр. 87. — Ленинградский Гублит № 2827.

agronoomilisesse töösse talupoegade majanduse tõstmise suhtes.

Mõned arwawad, et kaheſt-kolmest ringist aitab selleks, et kogu ümbrus nende organiseerimisele asub. „Eeskujuliste“ ringide kaitsjad nõuawad ewolutsioonilist taktikat, kuna elu igalpool nõuab hiigla põllumajanduslikku rewolutsiooni külas. Seda rewolutsiooni ei wõi aga kunagi läbi wiia ilma massilise organisatsiooni loomiseta, milleks on põllumajanduslikud ringid. Ilma nendeta on wõimata praeguse küla uueks ehitamine.

Ringide organiseerimine nõuab alguses õige rohkesti aega agronoomide poolt, mis edu puhul ennast aga sajakordselt ära tasub. Tähtis on, et ringide organiseerimisele õieti ajutaks. See oleneb ajast ja oskusest. Selles suhtes wõiwad suurt osa etendada linna hoolekandjad, kus sagedasti õige rohkesti kultuurilisi jõude leidub. See oleks paremaks abinõuks sideme kõwendamiseks linna ja maa wahel. Määratut abi põllumajanduslikkudele ringidele wõiwad anda ka komnoorsoolased oma aktiiwse tegewusega ringides. Mis puutub talupoegadesse, siis lähewad nad häämeelega põllumajanduslikkudesse ringidesse nagu seda kogemused kohtadelt näitawad.

Üldse wõib põllumajanduslikkude ringide hulgalist organisatsiooni luua, tarwis ainult osata kõiki elawaid jõude tööle tõmmata. Et talupojad põllumajanduslikkudes ringides autoriteetlikku organisatsiooni tunneks, tuleb agronoomidel igasuguseid näpunäiteid anda ainult ringide läbi ning samuti peawad ringid ka kõik asunduses olewad puudused wälja selgitama ja neist agronoomile teatama. Sel wiisil on kõige parem tõsta ringide autoriteeti.

Nüüd asume põllumajanduslikkude nõukogude juure. Wõtame põhiküsuse — ringkonna põllumajanduslikku nõukogu. See on ringkonna kõrgem põllumajanduslik orgaan. Tema kohuseks on ühtlustada kogu tööd põllumajanduse alal, mida hariliselt tehakse kokkukõlastamata ja juhtida seda plaanikindlatesse roobastesse, seni seni woolab ta stüühiliselt. Agropunkt, nõukogumõisa, põllumajanduslik kooperatiiw, metsawalitsus, weterinäär-punkt jne. — kõik need on ju ainsa põllumajanduse aparaadi üksikud osad. Kas on aga nende wahel tarwilist ühtlust. Peaaegu mitte sugugi. Keegi neist ei tea, mis teine teeb ja seepärast ei kokkukõlasta ka oma tööd teisega. Selle tagajärg on aga, et nende kõikide töö lonkab.

Selle ajani pidi teatawas ringkonnas talupoegade majandust juhtima ringkonna agronoom. Tõeliselt on aga ringkonna agronoomil wõimata juhtida tihti tuhandaid talupoegade majandusi. Põllumajanduslikkude ringkonna nõukogude loomisega langeb see puudus ära, seni määratu töö jaotatakse ringkonna põllumajanduslikku nõukogu liikmete wahel ära.

Nõukogusse kuuluwad kõige päält talupojad, ilma kelle isetegewuseta wõimata on pea igasugune agronoomline töö, siis kuuluwad siia weel majanduslikkude, ühiskondlik-poliitiliste, kultuur-hariduslikkude ja ringkonna administratiiwsete asutuste ja oraanisatsioonide esitajad. Juba sarnane koosseis kindlustab, et talupojad tõepoolest agronoomilist abi saawad. Sarnasel korral on wõimalus juba teostada neid ülesandeid, mida üksikul agronoomil wõimata oli täita.

Nõukogu organiseerimisele tuleb aga tõsiselt asuda, wastasel korral on sellel ainult nimetus ja muud midagi. Ainult sel juhtumisel wõib S. N. W. Liidu põllumajandust ruttu ja tõeliselt tõsta, kui igal pool loodakse põllumajanduslikud ringid ja põllumajanduslikud nõukogud.

Asjad, mida põllumajanduse maksu wõlaks maha ei müüa.

(W. S. F. N. W. rahanduse kommissariaadi ringkiri).

Waranduse mahamüümisel põllumajandusliku maksu mittemaksjatel ei käi wastuwaidlemata (administratiiwses) korras müümise alla järgmised asjad 11. juuli 1923 a. instruktsiooni § 38 järele:

1) koduseд tarbeasjad: riided, pesu, jalehma, pekſetakſe ja ſellega mis kätte juhtub, — ja kui lehm ſiis lüpsjale piima „kätte ei anna“, wirutatakſe jalahoop ja ſaadetakſe „metſa“.

Loom ſaab kõigeſt aru. Tal ei puudu mõistus, kuid puudub rääkiw keel, et tehtud ülekohut kaebada ja endid organiseerida wõitluſeks oma orjaſtaja — inimeſe wastu. Inimeſed aga peawad meeles pidama, et nad on endid rewolutſioonilisel teel orjuſeſt wabaſtanud ja peawad ſelleſt wabaſtama oma truu karja. Enne kui ſiin loomakaije ſeadus tegewuſesſe astub.

Pidagu iga karjapidaja meeles, et loom tarwitab ſamajuguſt ümbertäimiſt, hoolt, puhtuſt ja hääd toitu, kui inimenegi.

Puhas, awar ja walge laut — olgu iga talupoja hüüdſõna.

Agronoomid andku juhatuſt uuetüübiliste lautade ehitamiſeks.

Daani ja Hollandi talupoja jõukus oleneb täielikult eeskujulikuſt karjapidamiſeſt. $1^1/_2$—3 tiinulisel krundil peab ſäälne talupoeg 3—8 lehma. Laudad on awarad, walged ja puhtad, (ſõnnik koriſtatakſe kaks korda päewas wälja, peſtake põrandaid jne.) tſement- ja laudpõrandatega, weewärgiga, elektriwalgustuſega jne.

Lehma toidetakſe talwel pääle rammuſa põlluheina kõiki ſorti jõutoitudega ja ei lasta teda ſuwel mitte metſa omale toitu korjama nagu meil, waid köidetakſe põllule, kus ta ſööb ja wäetab maad, mis kannab järgmiſel aastal haruldaſt wilja. Sarnaſel hoolitſemiſel annab lehm aastas keſkmiſelt 320 pange piima. Igal pool töötawad kontroll-ühiſuſed. Tähendab: Daani ja Hollandi talupoeg on ammu aruſaamiſele jõudnud, et lehm on tema *toitja, ſõber ja ſeltſiline*

Ka meil leidub kohti, kus uuema aja karjapidamiſele üle on mindud. 1920 a. wiibiſin ma Uue-Eſtoonia ja Stolba Eesti asundustes, (Brjänski kub.), kus looma laudad olid awarad, ſuurte akendega. Kaks kontroll-ühiſuſt töötaſid eeskujulikult. Talupojad olid kõige rohkem huwitatud karja kaswatuſeſt ja piimatööstuſeſt.

Wiimaſel ajal näeme kogu S. N. W. Liidu ulatuſes talupoja tungi karjakaswatuſele ja piimatööstuſele, mis ka täiesti aruſaadaw, ſeni wiljakaſwatuſe aastad andſid waluſalt tunda, et ainult *karjapidamine* wiib meid wälja ſelleſt majanduslikuſt kitſikuſeſt, kuhu ſurus meid 7-aastane ſõda ja blokaad.

Olgu terwitatud need ſammud! Edaſi ſelles ſihis!

Piimatööline G. W.

Kirjad Metſapere Peetrile meſilaste kaswatuſeſt.

Meſinik **J. Katas.** 4

Neljasteiſt kümnes kiri.

Perede heitmiſeſt ja noorte perede edaſitalitamiſeſt.

Perede heitmine on loomulik ſund. Meſilaste arw ſuureneb, pere läheb paksuks, peſaruum tarus kipub kitſaks jääma, ſiis algab meſilastel tung leſekärgi ehitada. See on eſimene ſamm heidutujuſte ſaamiſeks. Teine ſamm: leſetoopidesſe on munetud. Kolmas: leſetoobid — tõugud — kinnikaanetatud. Neljas: ematoopidesſe on munetud. Wiies: ematoobid kinnikaanetatud ja noor pere lendab wana tiine emaga eſimeſe iluſa ilma ajal wälja. *Eſipere wana tiine emaga.* Heitnud tarusſe päraſt eſipere wäljatulemiſt ei olegi tema, ſeſt noored neitſid on ſiis weel ematoopides kinni kaane all.

Mõni päew päraſt eſipere wäljaheitmiſt kuuleme heitnud tarus iſeäraliſt häält: düü, düü, düü. See on noor neitſi, kes on toobiſt wälja tulnud. Teine hääl hüüab temale wastu: kwaak, kwaak, kwaak. See on teine noor neitſi, kes weel toobiſt wäljatulemata. Tema ei tohi wälja tulla, niipea kui ta wälja tuleks, ſaaks ta oma wa-

nemast õest ära tapetud, see on, nõelaga surnuks pistetud. See tähendab: teine pere on wälja tulemas. Ja esimese ilusa ilma ajal lendab wanem neitsi oma perega wälja ja meie nimetame seda tagapereks. Kui pärast tagapere wäljaheitmist weel heitnud tarus emade hüüdmist kuulda on, siis tuleb kindlasti järgmisel päewal, kui ilm takistust ei tee — kolmas pere wälja, s. o. teine tagapere. Tagaperede emad on neitsid, ei ole mitte tiined. Tuleb seda ka ette, et tagapere heitmise ajal tema neitsi paaritatud ja tiineks saab. Kui tahad, et tagaperesid mitte ei tuleks, siis tulewad kaswawad ematoobid pääle ühe, kõik ära hukata. Peab hoolega kõik läbi waatama, et mitte kogemata ükski ematoop kuhugile warjule ei jää.

On pere oksa heitnud, riputa pühkeharjaga tema pääle pisut weeudu. Wesi olgu selge ja puhas. Raputa siis oksas seisew pere selle tarwis tehtud kasti ehk koti sisse. Mõned mesilased, kes raputamise ajal lendu tõusewad, lendawad ise teiste juure kasti sisse. On pere põõsa ehk aia sisse heitnud, kust neid raputada ei saa, säält wõta paar korda kulbiga mesilasi ja pane kasti sisse, kui siis kasti teiste ligi hoiad, kutsub kastis olew mesilaste laul neid ka kasti sisse ronima. Et nad aga rutemini ronikšid, tuleb neile suitsu anda, põõsale kepiga wõi mõne muu asjaga kõwasti pääle koputada, siis jookšewad rutemini kasti sisse.

Kaalu kastiga mesilased üles ja puista neid kohe selleks walmispandud taru sisse. Esiti jäta terwe taru pesaruum neile. Aga õhtul tuleb kohe ruumi kitsendada pere tugewuse järele, s. o. kuidas pere tugew, nõnda anna ruumi. Kaalus pere oksalt wõttes 6 naela, anna ka kuus tühja raami kärje hakatustega neile kärje ehitamiseks kätte. Kui niisugusele perele kõik taru pesaruum korraga kätte antakse, siis ei saaks tema kuidagi kärje ehitusega edasi. Ruum oleks wäga suur ja kärje ehitamiseks liig jahe. Oled sa ruumi kitsendanud ja näed järgmisel päewal palju mesilasi taru tühjas ruumis wahelaua taga seiswat, siis on ruum neile kitsas, tuleb weel üks raam kärje hakatusega neile juure anda.

Siis tuleb waadata, et mesilased kärjed õieti ja sirgesti raamide sisse ehitawad; kui kusagile wähegi kõwerust ehk muhku on tehtud, tuleb kohe õigeks parandada. On kätteantud raamidesse kärjed juba üle poole ehitatud, tuleb jälle kohe raumi anda, s. o. tõsta wahelaud ühe raami täis edasi ja pane see kärg, mis enne wahelaua wastu oli, jälle wahelaua ligi ja tühi raam kärje hakatusega pane selle asemele tühja koha pääle. Siis waata paari päewa pärast, kui selle juurepandud raami sisse kärg waewalt üle poole on ehitatud, pane ülemal näidatud wiisil jälle üks tühi raam juure. Ja nõnda tee edasi, kuni kõik 12 raami on neile kätte antud ja täis ehitatud. Siis wõib meemagasin pääle panna. Weel tuleb tähele panna: iialgi ei pea kahte tühja raami korraga kärjeehitaja perele ruumi laiendamiseks kätte andma. Kui seda teha, siis jääks kärjeehitus tükiks ajaks seisma. Ruum saaks korraga liiga suureks ja jaheda ks. Ülemal seletatud wiisil ehitab üks keskmise suurusega pere Dadan-Blati taru kahe nädalaga täis. Kui kärje ehituse ajal ilmad mõneks päewaks wiluks jääwad, jääb kärje ehitus seisma, et seda mitte sündida lasta, peab mesilasi wiludel ilmadel kärje ehituse ajal ööseti söötma, siis läheb kärje ehitus takistamata edasi. On kärje ehitus wiludel ilmadel kord seisma jäänud, siis päraſttulewatel soojadel ilmadel ja hääl meesaagi ajal ei saa nad enam kärgede ehitust endisel joonel käima. Seepäraſt on wäga kasulik kärgede ehitajaid peresid wiludel ilmadel sööta, see söötmise waew ja kulu saab päraſt mitmewõrra ära tasutud.

On pesaruumides kõikide raamide sees kärgede ehitus üle poole jõudnud, siis wõib meemagasin pääle panna. Meemagasini wõib korraga kõige täie ruumiga kätte anda siis, kui magasini raamides täied kärjed walmis on. Pead aga magasini tühjade raamidega, ainult kärje hakatusega, pääle panema, siis ei wõi neile rohkem tühje raamisid magasini ruumis korraga kärje ehituseks kätte anda kui kolm. Mina lõikan wanad kärjed, mis pesaruumi enam ei kõlba jätta, magasini raamide sisse, sääl nad kõlbawad weel kaua. Nõnda wõin ma iga-

Põllumajanduslikkudest ringidest ja põllumajanduslikkudest nõukogudest.

Ühiskondliku agronoomia päämine siht on olla ühiskonna mõjuwuse abinõuks talupoja massilise majapidamise pääle, et see ei muutuks mitte ainult tulutoowaks, waid et selle worm ei muutuks ka takistuseks sotsialistliku majanduse ülesehitamisele, s. o. et wäike talupoja majapidamine kergemini wõiks ümber kujuneda ühiskondlustatud suureks. Kunagi ei ole weel ühiskondliku agronoomia ees sarnast laia tegewuswälja olnud, kunagi ei ole sellel nii suuri wõimalusi olnud kui praegu, riigimajanduse riikliku korraldamise ajajärgul. Nüüd teewad maa ja põllumajanduslik poliitika kõik wõimaliku selles sihis, läbi wiies wastawaid seadusi.

Omalt poolt peab agronoom põhjalikult muutma oma töö metoodi. Wastasel korral ei anna töö endiselt suuremaid tagajärgi. Tõepoolest, mis oli seni ühiskondliku agronoomi ülesandeks. Ta püüdis mõjuda päämiselt majandusliku objekti: looma, taime, põllumajanduse riista — masina, maapinna jne. peale, kuid ei tahtnud, olles talupojale klassiliselt wõõras, ehk ei wõinud endise poliitilise korra ajal talupoja majapidamisele wastawalt läheneda. Selle tagajärjel oli ka agronoomide töötahe õige tähtsuseta. Seda wiga wõib ja tuleb nüüd parandada. Lähemaks ülesandeks on meil siin korralise põllumajandusliku sõjawäe ja selle staabi loomine.

Esimest saawutame meie üksikute talupoegade majapidamiste organiseerimisega põllumajanduslikkudeks ringideks, teist jaoskondade ja kõrgemate põllumajanduslikkude nõukogude loomisega. Sellele teele on asunud meie juhtiwad maaorgaanid. Kohtadele on juba käsk antud sarnaste organisatsioonide loomiseks. Ühiskondliku agronoomia hüüdsõnaks peab seepäraſt olema: „Kõik põllumajanduslikkude ringide ja nõukogude organiseerimisele!“ Põllumajanduslikud ringid ühendawad orgaaniliselt küla agronoomiga ja nende näol astub wiimane liitu arukamate talupoegadega.

Põllumajanduslikkude ringide tarwilikkust kriipsutame alla järgmiste tõeoludega. Oletame, et maaorgaanidel on tarwis talupoja põllul näitlikke jaoskondi organiseerida. Mis wõib sarnase katsega praegu sündida, kus põllumajanduslikud ringid puuduwad. Paremal juhtumisel läheb maaorgaanil korda peremehe ükskõiksuse juures luua kindlat „näitlikku jaoskonda,“ mis warsti aga hoopis teist hakkab näitama, kui meie tahtsime: aja puudusel ei wõi maa orgaan nende jaoskondade järele walwada, peremees tegi aga seda ainult selleks, et lahti saada pealetikkuwast agronoomist ja tagajärjed — miinus. Häädetagajärgedega, hulgalises ulatuses wõime seda aga siis teha, kui meil töötamas põllumajanduslikud ringid. Ükskõiksust asja wastu siin olla ei wõi, sest ringidesse astuwad enam arukamad talupojad. Kõige selle tagajärjeks on, et kogu jaoskond kattub tõepoolest näitlikkude põldudega. Kui talupoeg näitliku ribakese wastu ükskõikne oli, siis ei tee ta seda sel juhtumisel, kui katse all on kogu tema majapidamine mille eduſt oleneb kogu tema perekonna hääkäik. Ka ümbruskonna talupoegade peale mõjuwad need näitlikud põllud rohkem kui näitlikud ribad. Käesolewal juhtumisel tõmmab edu enesega kaasa ka teisi talupoegi.

Enam arukamatele ringi liikmetele wõib agronoom anda sisſetuleku-wäljamineku raamatud, panna alus nende majapidamise eelarwele.

Põllumajanduslikkude ringide organiseerimisele tarwis anda hulgaliſt iseloomu, mispäraſt peab murdma ringide raamid ning tõmbama enesesse kõiki talupoegi. Põllumajanduslikke ringe ei tule luua mitte ainult asundustes, waid ka kollektiiwsetes majapidamistes, kus nende päämiseks ülesandeks oleks abi organiseerimine talupoegadele. See sunnib talupoegade waateid nõukogude mõisate suhtes muutma ning tõmmab wiimaseid ühiskondlikku üldisesse

on keskpäewa ajal mee wäljawõtmine kardetaw, siis wõib sellega mesilasi wargile kihutada.

Mesi tuleb pärast wurritamist tiheda tinutatud traadist sõelast ehk selle tarwis tehtud riidest kotist läbi kurnata. Mett wõib hoida selle tarwis tehtud puust nõude sees, hästi klasuuritud sawipottides, klaaspurkides ehk hästi tinutatud plekkuõude sees. Ilma tinutamata plekknõud ja tsingist walmistatud riistad ei kõlba mee alla panna. Tsink ja raud rikuwad mee ära ja teewad seda täiesti kõlbmataks. Ei sünni ka mett panna malmist katelde sisse. Mesi tuleb pärast wurritamist lahti jätta. Meenõud kaetagu hõreda riidega päält kinni, nii et putukad ligi ei pääse. Mesi kristalliseerub rutemini, kui seda selletarwis tehtud puulabidaga hästi liigutada. Inetumat mett ei wõi enam olla, kui see, mis pärast wurritamist kohe õhukindlalt on kinni pandud, kui sarnane mesi kord wiha aja pääle kristalliseerub, siis saab see mõnikord otse jälgi wäljanägemise: mõni tükk on kõwaks hangunud, mõni tükk seisab sula. Ehk suured walged tangud paistawad kui kollase õli sees olewat. Niisugune mesi on ka maitse poolest halb. Mesi peab ühesuguselt ja peenikeselt kristalliseeruma, siis paistab see ilus wälja ja on maitse poolest kõige parem. Ka müügile saadetagu mesi ilusates ja puhtades nõudes.

Neile, kes omale mett tahawad tagawaraks majas (rohuna) hoida, ei sünni mitte wärsket mett anda, waid ainult kristalliseeritud mett. Meega kauplejad oskawad meega sagedasti paremini ümber käia, kui mõni mesinik. Need oskawad alati meele kõige parema ja ilusama wäljanägemise anda. Müügile saadetaw mesi pandagu õhukindlalt kinni. Puust meenõud tehtagu hästi hoolega nõnda kindlad, et need mee kinni peawad, sest wärske mesi tungib isegi kindlalt tehtud puunõust läbi. Puust meenõud olgu päält natuke kitsamad, raudwitsadega witsutatud ja kuiwatatud puust tehtud, et need mitte kuiwas kohas seistes lahti ei kuiwaks, sest mesi tõmbab puunõu seest kõik niiskuse ja wee oja oma sisse. Mina õõrun sula wahaga puust meenõud seest üle, siis ei saa puu oma maitsel meele juure anda. — Mesi tuleb hoida kuiwas kohas, puhtas ruumis. On mesi kristalliseerinud, siis tuleb see õhukindlalt seisma panna. Niiskes kohas tõmbab mesi õhust omale niiskust sisse ja wõib siis niiskuse läbi wedelaks ja hapnema minna. Puhtus walilsegu meega, niisama ka mesilastega ümberkäimises.

Setsmestcistkümnes kiri.

Mesilaste pistmisest (nõelamisest).

Sina kaebad, et mesilaste pistmine on sinule wäljakannatamata. Selleşt lased ise oma lapsikust minule wälja paista. Mesilasel on nõel wäga tarwiline riist wõi liige, sellega kaitseb ta ennast oma waenlaste eest, keda temal rohkem on, kui ühegil muul loomal maailmas: inimeste, loomade, lindude, putukate ja bakteerijate seast leidub temale rohkesti waenlasi. Kui mesilasel kihwtist nõela ei oleks, poleks mesilaste sugu ammugi enam maailmas olemas. Ei oleks meil ilma mesilase nõelata niisuguşt terwet ja rammusat toiduainet, kui mesilase käest saadud mesi. Mesilased ei ole oma loomu poolest sugugi tigedad loomad, ja iialgi ei püüa nad loomi ega inimesi oma kihwtise nõelaga nalja ega lõbu pärast pista. Sa wõid ubade, tatrate ja rietikheina põldudest rahuga läbi käia, selkorral, kui sääl sajadtuhanded mesilased saaki korjates läbi lendawad, üksi sind ei pista. Lähed sa nende elamise koha ligidale, neile mitte meeldiwas olekus, siis saad kohe nende käest karistada. Mesilane armastab puhtust, — ole puhas, ära haise, ära wärise, ole julge, tõsine ja tasane. Ära ligine neile siis, kui sa ise millegi läbi ärritatud oled. Ära tee nende juures nobedaid liigutusi, ära jookse, ära wehkle kätega. Kõik sinu liikumine olgu tasane. Igakord, kui mesilase käest pistmist saad, oled ise süüdlane, oled ise kuidagi nende wastu eksinud. Heleda wärwilised riided, haisewad ja narmendawad riided, inimese oma hinge õhk, alkoholi ja tubaka lõhn ärritawad mesilasi, niisama ka hobuste ja koerte hais. Mesilasteaia ligiduşest tulewad loomad eemale hoida. Ka pahade ilmade

puuda turba ja õlesõnnikut — esimesel aastal kartuli ja teisel aastal kapsta juures. Tagajärjeks oli: nii esimesel kui ka teisel aastal saadi kõige wähema turbasõnniku normi (1000 pd.) juures niisama palju kapstaid ja kartulaid kui kõige suurema õlesõnniku normi (2.400 pd. tiinu pääle) juures.

See jällegi ütleb, et turbasõnnik on õlesõnnikust parem.

Engelhardi katsejaama kõrwalistel maadel saadi rukkit:

a) õlesõnniku juures (2.400 pd.)
1 tiinu pääle). . . . . 72 pd.
b) turbasõnniku juures (1.883 pd.
1 tiinu pääle . . . . . 83 „
c) täieliku mineraalwäetise juures 65 „
d) ilma ühegi wäetuseta . . 52 „

Siit on näha, et turbasõnnik andis suurema saagi, kui isegi täielik mineraalwäetis.

Mis puutub sõnniku mõju kestwuse kohta, siis andmed näitawad, et turbasõnniku mõju kestab õlesõnniku omast kauem. Kui õlesõnnik mõjub teisel aastal juba pahemalt ja kolmandal — päris nõrgalt, siis turbasõnnik selle wastu ei wähenda oma mõju esimesel 2—3 aasta jooksul, waid mõnikord ta wäetaw mõju isegi tõuseb.

See kõik näitab, et turbasõnniku päale tuleb pöörata iseäralikku tähelpanu.

Turbasõnniku walmistamisest.

Selleks pannakse lautades loomadele alla turba ja sambla segu ehk puhast turwast. Kumb on parem?

Turba sambla seguşt aluspõhku hinnati selle järele, kuipalju ta wedelat sisse imeda suudab, mida rohkem ta seda suudab, seda paremaks aluspõhuks ta loeti, Seepäraşt soowitati aluspõhuks wõtta kas puhast sammalt ehk jälle wähe mädanenud turwast, (sambla soo päälmist korda). Et sarnane aluspõhk andis wähem määrtusega wäetisainet, selle pääle ei pööratud suuremat tähelpanu.

Nüüd aga hinnastatakse turwast mitte ükşi aluspõhu, waid ka wäetisaine seisukohalt.

Rohkem mädanenud turwas sisaldab eneses rohkem toitwaid olluseid ja seepäraşt on ta ka rohkem wäärtuslikum wäetusaine. Seepäraşt tuleb soowitada järgmist turba ärakasutamise wiisi: rohkem äramädanenud mullakas turwas tuleb ära kasutada komposti walmistamiseks, wähem äramädanenud, kuiline turbas läheb aga aluspõhuks. Loomadele allapannes tuleb ka õle kordasid wahele panna.

Puht sambla ja turba ning sambla aluspõhku päälmisteşt samblasoo kordadeşt tuleb hinnata kui hääd aluspõhku. Peeneks tehtult saab temast hää wäetisaine.

Allapanemiseks harilikult kuiwatatakse turbasaras ja tehakse ta peeneks ning siis pannakse ta loomadele alla.

Normid wõiwad järgmised olla: ühele lehmale 15 naela, hobusele — 10 naela, seale — 3 naela ja lambale 1 n. päewas.

Soowi järele wõib seda normi kahekordselt suurendada. See ei too ühtegi kahju ega alanda sõnniku wäärtust.

Mida tuleb silmas pidada turba kui wäetisaine tarwitamise juures.

1. Hästi äramädanenud mullakat rohuturwast, pääle selle kui temast tuul läbi käib, wõib tarwitada wäetisainena puhtalt.

2. Kui maad wäetatakse puhta turbaga, siis on wäga kasulik lisada juure lupja ja tuhka.

3. Kõige paremaks turba ettewalmistamiseks maa wäetamise jaoks on kui turbas pannakse komposti hunnikutesse ühes lubja, tuha, wirtsa, sõnniku ehk wana kompostiga.

4. Turwas lahutab wäga hästi fosforiiti ja teeb ta wastuwõtlikuks taimedele.

5. Turwas mädaneb maa sees aegamööda ja seepäraşt mõjub ta mitme aasta jooksul.

9. Turba orgaanilised ollused teewad sawimaa kohedaks ja liiwase — sitkemaks.

7. Kõige paremaks turba kasutamise wiisiks põllutöõstuses on ta tarwitamine looma laudas, s. o. turbasõnniku saamine.

8. Turbasõnnikuga saab suuremat wiljasaaki kui õlesõnniku juures.

9. Turbasõnniku mõju awaldub kauemat aega ja ta ei takista kõrredega maaharimist, nagu õlesõnnik.

Agronoom P. Turnas.

kuna aga piima walmistamiseks toitu ei jatku. Selleks aga, et lehm saaks mõlemate tarbete jaoks toitu korralikult, waja looma sööta kindla toidunormi järele, mis praktilises elus kinnitamist leidnud ja lehma mõlemad toidutarwitused rahuldab.

Daani tegelikud põllumehed on pikaajalise praktika tõttu piimaloomade toitmises suuremat edu saawutanud, tarwitamisele wõttes toidunormid, mis Daani toidunormide nime all tuntud. Daani toidunormis on aluseks wõetud toiduühtsus. Ühe toidu ühtsusena on wõetud üks nael mitmesugust jahu (rukki, kaera jahu).

Kõik loomatoidud jagatakse liikidesse: 1) kare kõrstoit (hein, õled), 2) roheline (haljas) toit (ristik, wikk jne.), 3) juurwili (peedid, naerid, kartul), 4) jõutoit (jahu, õlikoogid, kliid) jne. Kõik toidud on wastawasse tabelisse mahutatud, mille järele õige lihtne toiduanni kokkusäedmises ühte toitu teisega wahetada, nii et üldine toiduwäärtus alale saaks jäetud. Toidu tabel on ette toodud „Põllumehes“ nr. 1 lehekülg 4.

Worm.

Lehma nimi _____

Sündis _____ Kuna sugutatud _____

Mitu wasikat toonud _____ Millal lüpsma hakanud _____

Ema _____

Isa _____

Kuu ja päew	Proowi-lüps naelades	Kuu lüps naelades	Kuu ja päew	Proowi-lüps naelades	Kuu lüps naelades
September 3	16		November 3 . . .	9	
„ 13	15	455	„ 13 . . .	8	220
„ 23	14½		„ 23 . . .	5	
Oktoober 3	13		Detsember 3	3½	
„ 13	11½	350	„ 13	—	35
„ 23	10½		„ 23	—	

Lüpsi päewasid 332
Kinnioleku päewasid . . 33

Aasta kokkuwõte
12 kuu eest . 6830 naela.

(Meil on näitusena wõetud ainult 4 kuud).

Toidunormi kokkuseadmine.

Asjades loomatoitmisele normi järele, tuleb eeltäht selgusele jõuda looma eluskaalu üle. Iga 3 puuda eluskaalu pääle nõuab loom ühe toiduühtsuse, see tähendab, iga 3 puuda eluskaalu pääle tuleb anda, kas 3 naela aasaheina, ehk 2 naela ristikheina, või neli naela põhku jne. Kaalub lehm näituseks 21 puuda, siis nõuab ta ülespidamiseks 7 toiduühtsust (21:3=7). Kui lehm ei lüpsa, siis wõime selle osa toitu, mis piimawalmistamiseks antakse, ära jätta. Kui meil tegemist tiine loomaga, siis peame kandmise kuudel weel ühe toiduühtsuse wasika kaswatamise pääle üldisele toiduarwule juure lisama, s. o. mitte 7, waid 8 ühtsust andma.

Piimaandwa (produktiiwse) toidu arwu äramääramises tuleb arwesse wõtta asjaolu, et iga 3 naela piima walmistamiseks läheb 1 toiduühtsus. Oletame, et meil 21 puudaline lehm annab päewas 12 naela piima. Siis wajab sarnane loom eluülespidamiseks — 7 ühtsust, piimawalmistamiseks — 4 ühtsust (12:3=4), kokku — 11 toiduühtsust.

Näitlikud toidunormid 21 puuda loomale, kelle piimaand 12 naela päewas:

I.

Heinu	21 naela	= 7	ühtsust.
Kaerajahu	4 „	= 4	„
	Kokku 11		ühtsust.

II.

Heinu	15 naela	= 5	ühtsust.
Põhku	8 „	= 2	„
Kaerajahu	2 „	= 2	„
Õlikooka	1½ „	= 2	„
	Kokku 11		ühtsust.

III.

Heinu	12 naela	= 4	ühtsust.
Põhku	12 „	= 3	„
Kartulaid	12 „	= 2	„
Kaerajahu	2 „	= 2	„
	Kokku 11		ühtsust.

Toidunormi kokkuseadmises tuleb arwesse wõtta, et norm sisaldaks teatud arwu karedat toitu, mitte alla 15 ja üle 35 naela mis seedimise mõttes tarwilik, niisama aga ka et jõutoit ei puuduks.

Joota tuleb looma leige weega (4—8 kraadi R.), muidugi mõista peab wesi ka puhas olema, siis saame ka hää maitsega piima.

Loomalaudast.

Lõpuks tuleb mõne sõnaga tähendada ka looma lauda kohta. Nagu teame, wõimaldab toit looma organismis tarwilikku soojust alalhoida, sellest järeldub, mida külmem laut, seda suurem arw toitu läheb looma keha soojendamiseks, seda wähem jääb toitu piimawalmistamiseks. Täiesti arusaadaw, et looma laut talwel wastawalt soe peab olema, kuid jällegi mitte liiga soe, sest wastasel korral jääwad loomad liig õrnaks ja põewad igasuguse weikese külmetamise tagajärjel.

Laut peab olema wa'ge, puhas, ruumikas. Sõimed peawad olema sarnaselt tehtud, et loomad toitu mitte jalge alla ei sõtkuks.

Pikemalt lauda juures ei peata, sest „Põllumehe“ weergudel on seda küsimust küllalt käsitatud.

Eeltoodud read oleks ainult lühikeseks elementaarseks näpunäiteks karjapidamise korraldamise alal. See oleks algnõue, millisest igal põllumehel kinni tuleks pidada.

Põlluteadlane Th. K—row.

Kontroll-ühisused.

Kontroll-ühisusi on asjadustes wõrdlemisi wähe, ja kus nad olemas, sääl ei ulata nende tegewuspiirid ka kõikide karjapidajate juure. Sest waadake, ollakse mitmes kohas ikkagi weel arwamisel, nagu mullu ja ennemuistegi, et egas kontroll-assistentki ise piima tee, seda annawad ikkagi lehmad, ja kui neid hästi sööta, saad ka palju piima jne. Kuid kuidas see loomade „hästi söötmine“ käib, see on ju tea'a, antakse loomadele küll heinu, põhku ja muud koredat ja raskelt seediwat kõrstoitu niipalju kui nad süüa jaksawad ja weel sõnnikusegi saawad ajada, kuid jahu, õlikooke ja muid

jõutoite ei anta peaaegu sugugi. Ja nii sööwad loomad talwe läbi just kui elewandid määratu hulga kõrstoitu, kuid piima annawad nii wähe, et talitamise waewagi ei tasu. Aga et põhjapoolsetes kubermangudes pääsissetulek just piimast on, siis pole imegi, kui majapidamised aina ja aina tagurpidi on läinud.

Peetagu meeles, et igasugune töö nõuab energiat, jõudu. Loomadel on toiduseedimine ka „töö“, mis nõuab oma osa energiat. Kui antakse neile niipalju wähewäärtuslist kõrstoitu, kui nad jüüa jaksawad, sööwad nad endid lõppude-lõpuks lahjaks. Sest et toit ei anna loomale niipalju tagasi, kuipalju kulub seedimise, piimaanni ja looma elulespidamise pääle. Suwel loomad küll kosuwad karjamaal wärske rohu pääl olles, kuid kui nad suwel korjatud jõu tagawara jälle talwel peawad ära andma, siis on see ebaloomulik nähtus, mis mõjub wäga halwasti piimasaagi pääle. Et sihukest asja ei juhtuks, selleks peab loomi ka talwel nii söötma, et nad saaksid tarwilise arwu toitwaid olusseid igapäewase toidunormiga.

Minewal talwel oli mul 4 lüpsilehma. Pool talwet ei saanud nad muud kui kõrstoitu. Kewadepoole hakkasid saama ka wähe jahu ja õlikooke. Tänawu on meil 3 lüpsilehma, kuid piima saame poole rohkem kui minewal talwel. Ja seda seepärast, et tänawu söödame loomi normi järele. Kontroll-assistent käib paar korda kuus, seab igale loomale toidunormid kokku. Pääle kõrstoidu saawad loomad iga päew kliisid, õlikooke, linnase iduśid ja turnepsi.

Karjapidajad peawad ühinema igal pool seltsidesse ja ühisustesse. Ukskult ei suudeta midagi teha. Ühiselt saab paremini jõutoite muretseda ja piimaprodukte müügile toimetada.

Looma peab söötma aasta läbi kontrollassistendi juhatusel ka jõutoitudega. Eriti on see tähtis sügisel, kui loomad haljalt karjamaa toidult talwise toidu pääle lauta kinni pannakse. Kui neile sügisel kohe jõutoite ja juurwilja ei anta, jätawad nad piimaanni wähesseks ega lisa seda enam naljalt, kui nad pärast poole jõutoite hakkawad saama.

Kõige rohkem annawad loomad piima suwel hääl karjamaal olles. Et piimasaak talwel ei wäheneks, waja anda neile kohe sügisest pääle jõutoite ja juurwilja.

Siis jatkub piima omale ja müügiks. Kontroll raamatute järele on wõimalik ka paremaid loomi halwematest wälja eraldada, mis eriti tähtis piimakarjapidamise wastawale kõrgusele tõstmises.

Asunik.

Kuidas suurendada lihtsate abinõudega wiljasaaki.

See abinõu on turbasõnniku walmistatamine ja tarwitamine. Turbasõnniku saamine on kõige otstarbekohasem ja kasulikum turba ärakasutamise wiis. Nagu katsed näitawad, on turbasõnnik õlesõnnikust parem nii wiljasaagi tõstmise, kui ka ta mõju kestwuse poolest.

Toome selleks mõned näitused:

1. Endise Sapolski katsejaama kergelt liiwakal maal oli rukki saak:

a) õlesõnniku juures (2.400 pd. 1 tiinu pääle) . . . . 56 pd.
b) turbasõnniku juures (sama palju tiinu pääle . . . . 78 „
c) ilma sõnnikuta. . . . . 24 „

Nõnda saadi turbasõnniku juures poolteist korda wilja rohkem kui õlesõnniku juures.

2. Timirjäsewi põllutöö akadeemia katsepõllul wõrreldi 2.400, 1.800 ja 1.000

ajal, iseäranis põhja tuule ja pikse ajal, on mesilased sagedasti ärritatud olekus. Saawad mesilased siis wihale ärritatud kui nende juures töötad, — jäta nad kohe rahule, ära püüa nendega wõidelda. Lase nende wihastamise hoog mööda minna ja siis pärast hakka uuesti ja ettewaatlikult nendega pääle. Oled pista saanud, kõige päält tee nõuda nagu ei tunneks sa walu. Hoia selkorral häkiliste liigutuste eest. Esimesel wõimalusel tõmba sõrmeküünega kõwasti üle pistetud koha, et nõel wälja tuleks ja pese iseoma süljega pistetud koht üle, kui wett käepärast ei ole. Mesilaste kihwti hais mesiniku käte ja riiete külges on mesilastele kangesti ärritataw. Harjunud mesinik ei hooli mesilaste pistmisewalust, ei pane selleşt tähelegi. Ei paisteta harjunud mesinikul pistetud koht mitte sugugi üles. Kannatad sina weel mesilaste pistmise tagajärjel paistetuse käes, siis harjuta ennast tublisti nende pistmisega. Lase suwel iga päew ennast üheşt ehk mõneşt mesilaseşt pista oma kätesse ja palgesse. Küll siis näed, et mõne aja pärast ei ole nende pistmine sulle enam üleliia walus ja paistetust ei tule siis sinu juures iialgi enam ette. Tubliks mesinikuks saab ainult see, kes mesilast armastab, nende iseloomu tähele paneb ja nendega ümberkäimisel ennast wäsimata harjutab. (Järgneb).

Karjapidamise põhijooned.

(Lõpp).

Enam täpipäälsemalt wõime looma produktiiwsust hinnata aasta lüpsi järele. Et aasta lüpsi üle arwet pidada ja kokkuwõtteid teha, waja järgmiselt toimetada. Kuu arwatakse läbisegi 30-ne päewalises. Iga 10 päewa tagant (näituseks 3., 13., 23. kuupäewal toimetatakse proowilüpsi, märgitakse üles eriti sissesеatud hefti wõi tabelisse päewane piimaand, eriti iga lehma kohta. Oletame, et lehm andis 3. kuupäewal 34 naela, 13. — 37 naela ja 23. — 37 naela piima. Kuu lüpsi wäljaarwamiseks waja ainult kokkuarwata 34 + 37 + 37 = 108 ja 0 juure kirjutada (wõtsime 3 päewa lüpsi ja kaswatasime 10 korda). Saadud arw 1080 naela näitab kuu lüpsi. Proowilüpsid ja kuu kokkuwõtted märgime järjekorras hefti wõi tabelisse üles, mis meile aasta lõpul selget pilti wõimaldab.

Toome siin näitusena kõige lihtsama ülesmärkimise wormi, mida iga majapidamine juuteline sisse seadma. See worm pole muidugi täielik, et täpipäälsemaid andmeid saada looma produktiiwsuse üle, waja tabelisse ülesmärkida ka loomale söödetud toiduarw, et aasta lõpul otsustada, kui kalliks piima walmistamine läheb ja piima raswaprotsent, mis piima wäärtust selgitab.

Kui peremees on tuttaw toiduüksuste wäljaarwamisega, wõib tabelisse joonewahe juurelisada, kus proowilüpsi päewadel ka loomale söödetud toiduüksuste arw ülesmärgitakse, siis tekib wõimalus otsustada aasta lõpul, kui palju toiduüksusi kulutasime aasta lüpsi pääle ja mitu toiduüksust keskmiselt ühe naela piima walmistamise pääle läks.

Lehma toitmine.

Terwise alalhoidmiseks ja piima walmistamiseks nõuab lehm kindla arwu toitu. Osa loomale antawast toidust läheb looma kaswu jüüsilise jõu pääle, soojuse tekitamiseks looma organismis, kuna teine osa — piima walmistamiseks. Nii jaguneb loomale antaw toit kahte ossa; see osa, mis elu alalhoidmiseks määratud, kannab nime elu alalhoidew toit, teine osa, mis piima walmistamiseks kulub — piimaandew (produktiiwne) toit.

Sellega on arusaadaw, et lehma mõlemaid toidutarwidusi tuleb rahuldada. Kui lehma puudulikult toidame, siis läheb toit pääasjalikult jõu ja soojuse alalhoidmiseks

Sõnake lehma lüpsmatuleku aja kohta.

Kontroll-assistent K. Praks.

Piimakarja pidamise päätähtsus seisab selles, kuidas võimalikult suuremal arvul hää omadusega piima saada ja et piimawalmistus wõrdlemisi odawamalt maksma läheks. Selle saawutamiseks ei tule mitte üksi loomatoitusi ja toitmist arwesse wõtta, waid siin edendab tähtsat osa ka aeg, millal lehm lüpsma hakkas.

Kõige paremaks lehma lüpsmatuleku ajaks tuleb tugeda oktoobri-, nowembri- ja detsembrikuud. Mispärast? — Igal ühel on teada, et lehm lüpsma tulles annab meile kõige rohkem piima ning niisugune piimaand wõib kesta 4—5 kuud. Oletame, et lehm tuli lüpsma nowembrikuul, siis kestab hää piimasaak kuni kewadeni, märtsikuuni. Aprillikuul, muidugi, wäheneb piimaand märksa, sest loomatoit on siis wäheseks ja kehwapoolseks jäänud. Saawad aga hiljem lehmad karjamaale noore rohu pääle, siis tõuseb uuesti piimaand. Looma loomulik toit — wärske haljastoit — awaldab hääd mõju piimaanni pääle kogu suwe, kuni augusti—septembrikuuni. Nõnda lüpsis lehm nõndaütelda kaks korda: neli kuud talwel ja neli kuud suwel. Tuli aga lehm lüpsma kewadel aprilli- ehk maikuul, siis kestab hää piimaand küll kuni sügiseni, karjamaalt haljast toitu saades, neli kuni kuus kuud, kuid augustil ja septembril wäheneb piimaand õige tuntawalt, rohu puudusel ja ilmade mõjul. Nõnda näeme, et lehm lüpsis ainult üks kord. On pandud tähele, et sügisel lüpsma tulnud lehmad annawad kewadisest 30—50 ämbrit piima rohkem aasta kohta.

Teiseks on tähtis sügisene lehma lüpsmatulek seepärast, et talwel on piim kõrgemas hinnas ja tema müük wõimaldab meile suuremat tulu. Wõib julge olla, et talwel saadud piim loomale antud kallid toidud ära tasub. Selleşt peaks iga mõistlik ja piimakarja pidaja aru saama.

Kolmandaks on weel tähtis, et oktoobri-, nowembri-, detsembri- ja jaanuarikuudel toodud wasikad kõige kõlbulikumad on üles kaswatamiseks, sest nendel kuudel sündinud wasikad on hästi tugewad, terwed ja kaswawad jõudsasti. See on seletataw sellega, et lehm wiimase poole tiinuse aega saadab mööda karjamaal, kus wabalt saab liikuda wärske õhu käes.

Kõige nende eeltähendatud põhjuste tõttu on piimakarja pidajal wäga tarwilik lehma lüpsmatulemist sügise pääle wiia. Kuidas seda teha? — Mullikate juures on see kerge. Tahame, et mullitas lüpsma tuleks esimest korda kohe oktoobris ehk nowembris, selleks paaritame teda esimesel juhtumisel jaanuaris, teisel — weebruaris. Tuli lehm lüpsma detsembris, siis paaritades teda jaanuaris, saame korraga lüpsmatuleku üle wiia oktoobrisse. Kui aga lehm lüpsma tuli mais ehk juunis, siis on oktoobri—nowembrikuu pääle raskem pöörata. Niisugusel juhtumisel ei ole soowitaw mitte korraga üle wiia soowitawa aja pääle, see tooks pika kinniseismise wahe (halba mõju see lehma pääle ei awalda), waid mitme aastaga. Näituseks, lehm tuli lüpsma maikuus, aga soowitaw oleks oktoober, siis kulub selleks kolm aastat ära, kui aga juulis, siis neli aastat. Kui on kord lehma lüpsmatulek soowitawal ajal, siis on seda nõnda edasi kerge pidada.

Asunikud, saatke „Põllumehele“ kaastööd.

Esinege asjalikkude juhatuste ja näpunäidetega põllutööstuse tõstmise ja maa elu ümberloomise alal.

kord magasini korraga täie kärgedega mesilastele kätte anda. Iseäranis on suurte toopidega lesekärjed magasinis wäga soowitawad.

Dadan-Blati taru laimajad süüdistawad nimetatud taru, et ema minewat meeruumi munema. Minul ei tule seda wiga mitte iialgi ette. Ema wõib sääl jalutamas käia ja ka sääl aega wiita, aga muneda ta sinna ei saa. Nii kui tead, on magasiniruum sama pikk ja lai kui pesaruumgi. Pesaruumisse pannakse 12 raami, magasini asetan ainult 9 kärjeraami. Seepärast teewad mesilased magasinis kärjed hästi palju paksemad kui pesaruumis; kärjetoobid on hästi sügawamad, ja niisuguste sügawate kärjetoopide sisse ei saa ema iialgi mitte muneda.

Wiiesteistkümnes kiri.

Mesiperedest.

Mesipereks nimetatakse niisugust peret, kes oma tugewuse poolest küll wõiks peret heita, aga siiski ei heida, teda ei ole lastud heidutujusse saada. Niisugune pere peab oma jõudu ja tegewust meekorjamiseks ära tarwitama. Kui seda teha wõid, et sinu mesilastepered esimestel suwe päewadel, s. o. meesaagi algul wõi rukki õitsmise algul, täies tugewuses on, et wõiwad peresid heita ja kui siis teha wõid, et su täiesti tugewad pered mitte peresid ei heida, waid täie jõuga meekorjamisele asuwad. Kui seda wõid teha, siis oled meistri nime wäärt. On pere heidutujusse saanud, siis lase tema heita, wägiwaldsest keelust ei tule kasu. Mesipereks määratud pere ei pea kunagi heidutujusse saama. Temale ei pea pesaruumis kewadel haudumise ajal mitte ühte lesetoopi kärgede sees leida olema. Nii kohe kui mesilased on ühe kahekşandiku kärjeraamist saanud lesekärge ehitada, on heidutuju alganud. Kunstkärgede abil on wõimalik niisuguseid kärgi saada, kus lesetoobid täiesti puuduwad.

Mesiperet ei pea ka nii üliwäga paksuks mesilastega minna lastama, et mesilased taru ees tropis laiklewad. On seda näha, anna ruumi, wurrita mett ehk wõta üks ehk rohkem poegade kärgi wälja, nõrgemaid peresid kõwenda wõi anna meemagasin niisugusele perele kätte. Laisk pere ei tööta palju ja on ka peret heitma laisk. Mesilasi peab püüdma meesaagi ajal hoida kõige suuremas saagikorjamise himus. Seisab pere tropis taru ees, on laiskuse tuju majas. Seisawad tarus kärjed mett täis, on mesilaste suurem tööhool kadunud. Juba siis, kui kärjed üle poole on meega täidetud, on meekorjamise himu wähenemist tunda. Meesaagi ajal, kui mesi jookseb, wurrita, wurrita sagedasti, mida sagedamini wurritad, seda rohkem saad! Ära iialgi ütle: seda kärge ei maksa wurritada, see ei ole weel täis panoud! Juba siis wurrita, kui kärg waewalt pooleni täidetud on. Mina tean, et siin mõni „tark“ minule wastu waielda tahaks. Aga niisugustele ütlen: „...nemad ei tea mitte, mis nad räägiwad“. Peab mesilasepere korjama ja kangesti saagikorjamise tujus olema, peab tal hää muneja ema, wõimalus ja ruum olema tööd teha. Puudub tal töötamiseks ruum, siis ei aita mingi asi. Tuleb meeles pidada, et meil siin külmal põhjamaal mesilaste suwi on wäga lühike, pää meesaak algab enamasti juuni wiimastel päewadel ja juuli lõpul on meesaagi aeg täiesti otsas. Juuli lõpul peab juba talwetamisega pääle algama. Seepärast peab seda lühikest aega püüdma wõimalikult kasuga tarwitada.

Kuuesteistkümnes kiri.

Mee wurritamisest.

Kärjed wurritakse kohe, kui need tarust on wälja wõetud, meest tühjaks. Wurr olgu täiesti puhas, niisama ka maja, kus sees wurritakse, olgu kõiksugu mustusest, haisust ja tolmust puhas, sest mesi wõtab oma ümbrusest halba lõhna kergesti oma sisse. Meekärgede tarust wäljawõtmisel katsutagu wõimalikult wäheşe suitsuandmisega läbi ajada, sest mesi wõtab ka suitsu lõhna omale juure. Niisama ei tohi mesinik mee wurritamise juures ise mitte suitsetada. Tühjaks wurritatud kärjed pandagu kohe pärast wurritamist tarusse, mesilastele tagasi. Mett mesipuudest wälja wõtta on parem õhtupoolsel ajal, kui mesilaste wäljalend on wähemaks jäänud. Waesel meesaagi ajal

tundide kiirusel ja lähemal ajal on meil küllaldaselt ise walmistatud tööriistu ja masinaid.

Tööliste talupoegade walitsus täidab oma suure juhi juhtmõtteid ja pöörab erilist tähelpanu põllutöö mehaniseerimise pääle, see on, et kõik töö tehakse masinatega. Tsaariwalitsuse ajal olid masinad ja tööriistad pääasjaliselt mõisnikkude ja spekulantide omandus.

Sm. Lenini unistus oli — küla elektrofitseerida. Palju on sellest unistusest juba täide wiidud. Paljudes kohtades on juba terwis külas elekter sisse seatud ja tehakse palju tööd ära elektri abil. Talupoegadele on kõige paremad tingimised antud elektrofitseerimiseks: antakse laenuks raha, müüakse elektri sissesseadeid pikaajaliseks laenuks.

Lenin unistas: **„Oktoobrirewolutsiooni kümnendaks aastapäewaks ei tohi Nõukogude Wenemaal olla ainustki kirjaoskamatut“.** Kuid tema mõtles õieti, et on tarwis talupoegi õpetada mitte ainult lugema ja kirjutama. Tema mõistis, et igast talupojast peab tegema inimest, kes teadlikult töötab oma majapidamise tõstmiseks. Ja tema nõuandel korraldati kursusid, ettelugemised, nõupidamised. Talupoegade jaoks antakse wälja erilised ajalehed, ajakirjad, raamatud, plakaadid. Nõukogude wõimu 7. aasta jooksul on küla muutunud, nii et seda ei ole enam äragi tunda.

Lenin mõistis, et on tarwis külale anda tarwilised teadmised. Katsejaamad, katsepõllud on palju ära teinud. Kuid talupojad ei ole weel küllalt tuttawad katsejaamadega ja ei saa neid kasutada. Ja nüüd on põllumajanduse rahwakommissariaadi surwel Lenini juhtmõtete järele ülalnimetatud jaamad oma silmad pööranud küla poole. On alganud tihe, sõbralik töö talupoja ja tema majapidamise kasuks.

Lenini juhtmõtteid teostades antakse talupoegadele wiljalaenu sarnasel suurel määral ja sarnastel soodsatel tingimistel, nagu seda ei teatud kunagi tsaariwalitsuse ajal. Talupojad saawad nüüd sarnasel määral laenusid, nagu seda wanast ainult mõisnikkudele anti. Kuna talupojad pidid siis laenu saamiseks pöörama kulakute poole ja kõrgeid protsente maksma.

Mina ei ole siin kaugeltki kõiki seda üles lugenud, mida on teinud talupoegade hääks m. Lenin ja W. K. P. Kuid ülemal ettetooduist on juba näha, mida kõik said talupojad nõukogude wõimult.

Rohkem hoolt looma eest.

Selle aine üle on palju kirjutatud, räägitud ja waieldud. Uks soowitab wäljamaa piima lehmi, teine omamaa tõuparandust, kolmas normi järele söötmist ja neljas laudasõnniku tähtsust jne. Kuid kõik need hääd soowid ei aita asja palju parandada, kui „kurjuse“ juurt ei otsita. See on: äärmine roppus, hoolimatus ja orjastaw wiis loomadega ümberkäimises.

Kõigile on teada meie talupoja kitsas, madal ja pime loomalaut, kust terwe talwe jooksul sõnnikut wälja ei koristada. Sinna pimedasse kongi, mädanewa sõnniku huniku otsa, wirtsa lompi on meie sõbradloomad, piima lehmad, kui kurjategijad terweks talweks päädpidi kinni needitud ...

Suuremas enamuses toidetakse talwel karja ainult niiwõrd, et tal „hinge“ sees hoida ehk „ületalwe“ pidada. Kewadel „wangihoonest“ wälja tulles on lüpsilehm pooleniste sõnniku kobaratega „soomustatud“, naha all usside, seljas täid ja haigus kopsudes ... „Külap ta wärskele rohule saades warsti kosuneb“, — lausuwad pereisad-emad trööstides!

Kuid tihti ei parane piinatud lehmake, ta jääb weel lahjemaks, higitseb öösiti, ei söö, ei joo ... Sel korral ei olla süüdi mitte looma wilets talwekorter ega kehw toit, waid „kuri silm“! Abi ei minda otsima arstilt, waid küla soolapuhujalt — nõialt. Kui siiski punnik „säärest sirutab“, siis on see „jumala karistus“ ...

Tihti näeme ka, et looma, just piima-

lanõud, ja igasugused alalised tarberiistad,

2) lihtsamad põlluharimise riistad — üks ader ja üks sahk;

3) üks äke;

4) üks lehm, samuti ka üks hobune ehk paar weohärgi, ehk üks teist tõugu tööloom;

5) ainsam elumaja ja sellele hädasti tarwisminewad kõrwalehitused.

Waranduse konfiskeerimisel ei lange selle alla järgmised asjad, sama instruktsiooni § 38 järele:

1) Kodused tarbeasjad: riided, pesu, jalanõud ja igasugused alalised tingimata tarwilikud tarberiistad;

2) toiduained 12 puuda rukki ühtsuse arwul iga perekonna liikme jaoks 6 kuu pääle;

3) põllutööriistad sarnasel arwul, mis majapidamise korraspidamiseks tarwis läheb;

4) elawast inwentaarist: üks lehm ja kaüks hobune ehk paar härga, ehk neude asjet täitwad teised tööloomad, nagu pullid, kui neid tarwitatakse küla karja jaoks, noored loomad alla 3 aasta, suurte sarwloomade mullikad kuni 1 ja poole aastani, jättes nendele tarwiliku arwu — 40 puuda (rukki ühtsustes) toitu iga looma jaoks 6 kuu pääle;

5) elumaja ja kõrwalhooned, mis majapidamise otstarbeteks tarwis lähewad.

Mis puutub terawilja normidesse, mida ei wõi ära wõtta administratiiwses korras, siis nad määratakse kindlaks kubermangu täidesaatwa komitee ehk temale wastawa orgaani poolt, kinni pidades § 38 6. punktis ettenähtud ülemmäära normist, s. o. jättes 12 puuda rukkiühtsust iga perekonna liikme jaoks 6 kuu pääle.

Rahanduse kommissari eest: R. Lewin.

W. S. F. R. W. rahanduse kommissariaadi maksuwalitsuse ülema eest:

Wasiljewitsh.

Põllumeeste kirjad.

Põllumeeste kirjade all awaldab toimetus tegelikkude põllumeeste näpunäiteid ja oma majandustes ettewõetud uuendusi ja edusaawutusi ühel ehk teisel alal.

Tegelikud põllumeh-asunikud! Käsitage küsimusi mis laiemat huwi pakuwad, wahetage mõtteid „Põllumehe“ weergudel üksteisega, kirjutage uuendustest, mida oma majapidamise korraldamises ette olete wõtnud, missuguste tagajärgedega j. n. e.

Mesilaste puhastuslend.

Kui tahame mõistlikult mesilaste pidamist korraldada ja temast tulu saada, peame kõik tarwilikud tööd korralikult ja ajakohaselt ära tegema. Esimeste kewadiste tööde hulka kuulub ka mesilaste puhastuslend. See ripub ära sellest, missugustes tingimustes mesilased ületalwe elasid. Oli hää toit, korralik talwekorter, siis ei pruugi mesipuude wäljapanekuga liiga rutata. Oli aga külm, rahutu talwekorter, alamwäärtuslik toit, siis peame puude wäljapanekuga kiirustama, sest pika talwe wältel, wiibides mittenormaalsetes tingimustes, tarwitab mesilane rohkem toitu, mille tagajärjel nõuab puhastust, kui aga wäljalennata ei saa, on sunnitud kärgede pääl ennast tühjendama, mis aga sugugi soowitaw pole.

Kui on lennu august paha lõhna tunda, siis on see halwa toidu ja haiguste tundemärk (mädapoja, pesatõbe jne.) Siis peab ärakasutama esimesel juhtumusel ilusat ilma, kus wilus 8—10 kr. R. sooja, et mesipuusid wälja panna.

On aga weel lumi maas, nii et ei saa kuhugi wälja panna, siis tuleb õlgi wõi heinu allaraputada.

Wäljapanekul tuleb silmas pidada, et kõik mitte korraga wälja ei saaks paudud, muidu wõiwad mesilased lennata teise puu pääle. Kõige parem oleks, kui järgmine mesipuu siis wälja pannakse, kui esimesest juba mesilased wälja lennanud.

Kui on pääle esimese lennu ilmad külmad, wõib mesipuu talwekorterisse tagasi wiia, ehk mõnda teise kõrwalisesse hoonesse panna, kus walgus paudub.

Mesinik K.

Põllumajanduslik kroonika.

Metsawalitsuse juhataja sm. Schultzi seletus metsaasjanduseſt.

Metsawahtide puhastamine.

Minewaasta kuni 1. oktoobrini wiidi 34 kubermangus ja oblastis piinlik metsawahtide järewaatus läbi. Uldse oli järelwaatusel ligi 25 tuhat metsawahti ja 5½ tuhat ülewaatajat. Selleſt arwuſt lasti lahti ligi 7 tuhat metsawahti ja umbes 2 tuhat ülewaatajat. Sarnane järelwaatus awaldas kahtlemata terwendawat mõju meie metsawahtide koosseisu pääle. Tuleb tähendada, et minewaasta jooksul olid metsatööliste hulgas suured kaotused.

Surmati 4 metsaülemat, 3 metsaülema abilist, 38 ülewaatajat ja 77 metsawahti. Uldse kokku 122 inimeſt. Pääle selle said haawata 43 inimeſt. 23 röövimiſe ja põletamiſe juhtumiſt.

Sarnaſed kaotused sunniwad kiirendama metsawahtide warustamiſt sõjariistadega. Sõjariistadega warustamine on weel tähtis sellepoolt, et kaitſeda metsa röövimiste eeſt. Kahjud, mis omawolilise metsaraiumiſe eeſt saadud, ulatawad kahe ja poole miljoni rublani.

1923 a. ſiſaldas metsa ſisſetulek 17 miloni rubla, 1924 a. saadi aga 46 ja pool miljon rubla. Kuid odawama hinnaga metsa wäljaandmiſt ei wähendatud. Aasta jooksul anti talupoegadele puumaterjaali 3½ miljoni rubla eeſt.

Metsajaamiseks on talupoegadel järgmiſed kergendused läbi wiidud:

On wabastatud ümberhindamiſeſt metsaplatſid, mida elanikud eneſe tarwituſeks muretſenud. On lihtſustatud metsa saamiſe kord nii makſuta, kui ka kergendatud tingimustel. On maksma pandud metsamüük nii üksikute puude kui ka wäikeste metsatukkade wiiſi. Tempelmargi makſuſt on wabastatud need palwed, kus metsa antakſe ilma hinnata ehk kergendatud tingimustel. On lubatud toore metsa müüki kergendatud tingimustel neis raioonides, kus puudub surnud mets. Lubatakſe metsatukkade müüki järgmiſe aastate jaoskondadeſt.

Oli kawatſuſel järele uurida 19½ miljoni tiinu metsa. Kuid järele on waadatud ligi 12 miljoni. Selleſt on kohaliku tähtſuſega metſade hulka üle antud 6 miljoni tiinu ja kaks miljoni tiinu on walmistatud üleandmiſeks. Metsa üleandmiſt talupoegadele takistaſid ainelised tingimuſed.

Pää ülesanded, mis põllutöö kommiſſariaadil metſaasjanduſes ees ſeiſawad, on ellu wiia üleliidulise keſktäideſaatwa komitee istangu otſus metſamüügi läbiwiimine talupoegadele külade wiiſi ja juhatuskirjade wäljatöötamine metsa müügi asjus jne.

Kõik sm. Schultzi poolt ettepanduд põhialuſed wõeti põllutöö kommiſſariaadi kolleegiumi poolt wastu ja kiideti hääks.

Põllumajanduslikud kurſuſed.

15. jaanuaril awati Leningradis Ulewenemaaliſe põllumjanduſe muuſeumi juures õhtuſed põllumajanduslikud kurſuſed. Kurſuſtel mindakſe läbi kõik Põhja-Lääne oblasti kohta tähtſad alad, nagu wilja ja lina kultuur, heinaasjandus, piimakarja pidamine, piimaasjandus, hobuste, ſea, lindude pidamine, meſindus, põllutöömaſinate tundmine jne. Ettelugemiſi peetakſe kella 6—9 õhtul. Ettelugemiſel näidatakſe kinopiltiſid, maſinaid ja teiſi abinõuſid. Pääle ettelugemiſte pannakſe toime rida ekskurſſioone linna läheduſes olewatesſe eeskujulikkudesſe majapidamiſtesſe. Pääle ettelugemiſte lõppu aprillis korraldatakſe praktiliſi tööſid elawas muuſeumi oſas — õpetlik-näitlikus jaamas. Lektoriteks on — prof. M. Noworuſſki, prof. N. Budrin, prof. A. Poſtnikow, N. Juferow, A. Dobrohotow ja teiſed.

Siſſekirjutamine ſünnib muuſeumi kantſeleis, Fontanka 10, iga päew pääle laupäewade kella 10 hom. kuni kella 3 lõunani ja õhtuti enne ettelugemiſi auditooriumis.

Wastutaw toimetaja: **W. Kirik.**

Wäljaandja: **Eesti Kirjastuſe Ühiſus.**

Типография Коминтерн, Екатерингфский пр. 87. — Ленинградский Гублит № 374.

Põllumees

„Edaſi“ põllumajanduslik liſa.

— Ilmub kaks korda kuus. —

Teine aastakäik.

Nr. 3 (11) Puhkepäewal 1. weebruaril **1925**

Mida andis külale Lenin.

Et mõista, mida andis külale Lenin, peab tähelpanelikult lugema „Dekreeti maa kohta“, mida kirjutas Lenin ja mida wõttis wastu nõukogude teine kongreſs 26. okt. 1917 a. See dekreet kõlab järgmiſelt:

1) Mõisnikkude eraomandus maa pääle kaotatakſe wiibimata ilma wäljamakſu summata.

2) Kõik mõisnikkude, keisrikoja, kloſtrite ja kirikute maad kõige elawa ja eluta inwentaariga, ehitustega ja tarbenõudega lähewad walla maakomiteede ja kreiſi talupoegade ſaadikute nõukogude korraldusele kuni Aſutawakogu kokkukutſumiſeni.

3) Igaſugune konfiſkeeritud waranduſe rikkumine, mis nüüd on kogu rahwa omandus, tunnistatakſe raskeks kuritööks, mis karistatakſe rewolutſioonilise kohtu poolt. Kreiſi talupoegade ſaadikute nõukogud wõtawad tarwilikud abinõud tarwituſele kindla korra pidamiſeks konfiſkeeritud mõiſates, et kindlaks teha, miſſugusel määral ja miſſugused maaosad tuleb konfiſkeerida, et kokku ſeada konfiſkeeritud waranduſe täpſet nimekirja ja et kindlat rewolutſiooniliſt kaitſet luua rahwa kätte minewa maa üle kõigi ſelle pääl olewa hoonete, tööriiſtade, karja, tagawara wiljaga jne.

4) Maa alal ſuurte uuenduſte läbiwiimiſel tuleb käia talupoegade nõudmiſte kokkuwõtte järele, mis on kokku ſeatud 242 kohalikkude talupoegade juhinööride järele.

Kuidas elas talupoeg tſaariwalitſuſe ajal — ſeda teab igaüks. Mõiſamakſud, riigimakſud, teoorjus, waeſus, iſprawniku nuut, mahalaſtmiſed, ſunnitööle ſaatmine — nende abinõudega ſundis mõisnik talupoega töötama.

Iga maatükk, mis oli harida talupojal, oli niiſutatud tema higi ja werega. Ei wõinud olla ſääl wähematki mõtet majapidamiſe paremale järjele tõſtmiſeſt.

Kui läks aga wõim enamlaste-kommunistede kätte ſm. Leniniga eesotſas, andis juba eſimeſel päewal nõukogude walitſus dekreedi wälja, mille läbi kuulutati maa talupoegade omanduſeks, rekwireerida kõik mõisnikkude, keisri, kroſtrite ja kiriku maad ilma wäljaostuta.

Umbes 50.000.000 tiinu maad läks talupoegade kätte.

Kuid ſelleſt oli weel wähe, et maad talupoegadele anda. Pidi aitama weel talupojal kaitſeda ſeda maad mõisnikkude ja kapitalistide pääletungimiſe wastu. Ka ſelle ülesande täitſid enamlaſed-kommunistid ſm. Leniniga eesotſas.

Kui oli tagaſi löödud mõisnikkude ja kapitalistide kallaletungimine ja tuli puhkeaeg, tõuſis nõukogude wõimu ette küſimus, kuidas luua purustamatu ſide tööliſte klaſſi ja talupoegade wahel. Meie unuſtamata juht ſm. Lenin ütles: Seda liitu **wõib luua ja kindlustada ainult majanduſe kaudu. Purustatud tööſtuſe uueſti loomiſeks on tarwis eeſtkatt tõsta põllumajandust.**

Et täita oma juhi juhtmõtted, pööras tööliſte-talupoegade walitſus oma kogu tähelepanu abinõude pääle, mille abil wõib lühikeſe aja jooksul tõsta põllumajandust.

Talupoegadele anti ſuurel arwul põllutöömaſinaid ja -riiſtu. Kõik ſee anti enneſõjaaegſete hindadega, kõige parematel tingimiſtel. Põllutöö maſinate ja -riiſtade walmiſtamine kaswab mitte päewade, waid